Ազգ

Azg
armenian daily

Դեկտեմբեր 18
Ուրբաթ
1992

օրաթերթ
Բ տարի, թիվ 151 (243)
գինը 2ռ.
դասիչ 69149

Երեւան 375010
Հանրապետության 47

հեռ. 581841, ֆաքս 562941
տելեքս 243266 CPIRI SU

Սահման

Ամերիկացի դիվանագետը ծանոթանում է իրավիճակին

Երեկ Հայաստանում ԱՄՆ-ի գործերի ժամանակավոր հավատարմատար Թոմ Փրայսը մեկնեց Հայաստանի սահմանամերձ շրջանները: Նա մտադիր է ծանոթանալ Կրասնոսելսկի, Տավուշի եւ Նոյեմբերյանի շրջաններում ստեղծված իրավիճակին: Այցելության ժամանակ նրան ուղեկցում է Հայաստանի գլխավոր սահմանապահ կոմիսար Գրիգոր Գրիգորյանը: Մի քանի օր առաջ Բաքվում գտնվող Փրայսի գործընկեր Ռիչարդ Մայլսը նման այցելություն կատարեց Ադրբեջանի սահմանամերձ շրջաններ: Հետաքրքիր է, որ ամերիկացի երկու հավատարմատարներն էլ այցելել են Հայաստանի եւ Ադրբեջանի սահմանային նույն գոտին: Արդյոք նրանց միջեւ նախնական պայմանավորվածության հետեւա՞նք է դա եւ նո՞ւյն կարծիքն են նրանք կազմել իրավիճակի մասին: Այնուամենայնիվ, այսօրվա թեժ կետն ավելի շատ հարավն է, քան հյուսիսը: ■

ՀՀ

Հայաստանի պատվիրակությունը վերադարձավ Վիետնամից

Դեկտեմբերի 16-ի լույս 17-ի գիշերը Վիետնամից Երեւան վերադարձավ Հայաստանի կառավարական պատվիրակությունը Գագիկ Հարությունյանի գլխավորությամբ: Ինչպես հաղորդեցին Հայաստանի նախագահի մամուլի ծառայությունից, այցելության նպատակը տնտեսության տարբեր ոլորտներում, առեւտրի, մշակույթի, գիտության եւ տեխնիկայի բնագավառներում անմիջական կապերի հաստատումն ու դրանց փոխշահավետ զարգացումն է:

Դեկտեմբերի 11-ին Հայաստանից ժամանած բարձրաստիճան հյուրի պաշտոնական ընդունելության ժամանակ փոխնախագահները՝ տիկին Նգուեն Տխի Բինը եւ Գագիկ Հարությունյանը ողջույնի խոսքեր են փոխանակել:

Դեկտեմբերի 12-ին սկսվեցին պաշտոնական բանակցությունները, որոնց նպատակն էր վերականգնել Հայաստանի եւ Վիետնամի երբեմնի համագործակցության մակարդակը եւ դրանց զարգացումը: Նույն օրը ՎՍՀ պրեմիեր մինիստր Վո Վան Կիետոնի հետ ՀՀ փոխնախագահ Գագիկ Հարությունյանը քննարկեց երկկողմանի հետաքրքրություն ներկայացնող հարցեր, որոնց շուրջ նախատեսվում է ստորագրել համաձայնագրեր:

Դեկտեմբերի 13-ին ՀՀ փոխնախագահին ընդունել է ՎՍՀ նախագահ Լե Դիկ Անը: Զրույցի ընթացքում Գ. Հարությունյանը նախագահին տեղեկացրել է հայ-վիետնամական բանակցությունների արդյունքների մասին եւ ՀՀ նախագահի անունից հրավիրեց այցելել Հայաստան: Հրավերն ընդունվել է: Այնուհետեւ տեղի է ունեցել հայ-վիետնամական միջկառավարական եւ միջնախարարական փաստաթղթերի ստորագրման արարողություն: Ստորագրվեցին առեւտրատնտեսական համագործակցության, կրկնակի հարկումների խափանման եւ փոխադարձ պաշտպանության, մշակութային եւ գիտատեխնիկական համագործակցության վերաբերյալ համաձայնագրեր եւ արձանագրություն երկու երկրների արտգործնախարարությունների միջեւ համագործակցության մասին: Դրանից հետո տեղի է ունեցել Հայաստանի փոխնախագահի մամուլի ասուլիսը: Կեսօրին ՀՀ պատվիրակությունը մեկնեց Հոշիմին: Այստեղ երեկոյան տեղի ունեցավ ընդունելություն Հոշիմինի ժողովրդական կոմիտեի նախագահ Լե Կիակ Բինի մոտ: ■

Երեկ, դեկտեմբերի 17-ին Հայաստանի նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանն ընդունեց Հայաստանում Իրանի Իսլամական Հանրապետության գործերի ժամանակավոր հավատարմատար Ահմադ Սոբհանիին նրա խնդրանքով: Զրույցի ընթացքում քննարկվեցին Հայաստանի փոխնախագահ Գագիկ Հարությունյանի Թեհրան կատարելիք այցելությանն առնչվող հարցեր: Հանդիպմանը մասնակցում էր փոխնախագահ Գագիկ Հարությունյանը:

Բաքու

ԱԴՐԲԵՋԱՆՑԻ ԳԵՆԵՐԱԼԸ ՄԵՂԱԴՐՈՒՄ Է ԱՆԴՐԶԻՆՕԿՐՈՒԳԻՆ

Ադրբեջանի պաշտպանության փոխնախարար, գեներալ-մայոր Բաբա Նազարլին մեղադրել է Անդրզինօկրուգի հրամանատարությանն այն բանում, որ վերջինս հայկական զինված ուժերին մատակարարում է ռազմական տեխնիկա եւ վառելանյութ: Բաքվում լրագրողներին տված հարցազրույցի ժամանակ նա հայտարարել է նաեւ, թե զինվորական օկրուգի հրամանատարությունը տեղյակ է եղել հայկական բանակի՝ Զանգելանի եւ Ղուբաթլիի շրջանների գյուղերի գրավման գործողությունների նախապատրաստման մասին:

Գեներալի խոսքերով, ռուսական բանակի օգնությունը Հայաստանի զինված ուժերին այնքան ակնհայտ է, որ Վրաստանի պաշտպանության նախարարությունը վերջերս հայտարարել է, թե հայերին է վաճառվել Վրաստանի զինված ուժերի համար նախատեսված զենքը: Նազարլին ընդգծել է նաեւ, որ Հայաստանի ռազմաքաղաքական ղեկավարությունն Ադրբեջանի դեմ որեւէ գործողություն չի իրականացնում առանց Անդրզինօկրուգի հրամանատարության հետ համաձայնեցման:

Ադրբեջանի արտաքին քաղաքականության գծով պետխորհրդական Վաֆա Գուլիզադեն Բաքվում այն կարծիքն է հայտնել, թե հայկական կազմավորումների կողմից Զանգելանի շրջանի մի մասի զավթումը կարող է հանգեցնել շրջանում լայնածավալ պատերազմի: Այդ դեպքում, ըստ նրա, խոսք անգամ չի կարող լինել Հայաստան տանող հաղորդակցության ուղիների վերաբացման մասին: ■

Ճակատ

Ղարաբաղում անդորրը շարունակվում է

Ինչպես հաղորդում են Ստեփանակերտից, երեկ եւ նախորդ օրն իրադրությունը Լեռնային Ղարաբաղում համեմատաբար հանգիստ է եղել: Առանձին դիրքային մարտեր են ընթացել ինչպես Մարտակերտի շրջանում, այնպես էլ Լաչինի մարդասիրական միջանցքի հյուսիսային մասույցներում: Մինչդեռ, ինչպես հայտնում են Ադրբեջանի ռազմական գերատեսչությունից, հայկական կազմավորումները հարձակում են սկսել Ֆիզուլի շրջկենտրոնի ուղղությամբ, ինչպես նաեւ «Գրադ» կայանքներից հրետակոծել Աղդամ եւ Ֆիզուլի շրջկենտրոնները: Կան զոհեր եւ ավերածություններ: Ըստ նույն աղբյուրների, Հայաստանից Լաչինի միջանցքով Ղարաբաղ է տեղափոխվել 10 «Գրադ» կայանք, 20 միավոր զրահատեխնիկա եւ մոտ 800 զինվոր, որոնք շարժվել են դեպի Ղարաբաղի հյուսիսային մասերը: Բաքվում հակված են կարծելու, որ այդ մասում առաջիկայում կսաստկանան մարտերը կրկին: Գորիս-Լաչին-Ստեփանակերտ ճանապարհը գործում է անխափան: ■

Լռությունը խախտվել է միայն Մեղրիում

Ինչպես հայտնում են Հայաստանի պաշտպանության նախարարությունում, դեկտեմբերի լույս 17-ի գիշերն Ադրբեջանի Զանգելանի շրջանի տարածքից գնդակոծվել են Մեղրու շրջանի հայկական պաշտպանական դիրքերը: Հայկական կողմից տուժածներ չեն եղել: Նախորդ օրը, դեկտեմբերի 16-ին Ադրբեջանի տարածքից գնդակոծվել են Կրասնոսելսկի եւ Տավուշի շրջանների սահմանամերձ բնակավայրերը: Նոյեմբերյանի շրջանում ականի պայթյունի հետեւանքով 3 հոգի վիրավորվել են:

Մինչդեռ, ինչպես հաղորդում են Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարությունից, երեկ եւ նախորդ օրը Հայաստանի տարածքից զենքի տարբեր տեսակներից հրետակոծվել են Ադրբեջանի Զանգելանի եւ Ղուբաթլիի շրջանների բնակավայրերը: Տուժածների մասին տեղեկություններ չեն հայտնվում: ■

ԵԱՀԽ

Ստոկհոլմը չնպաստեց փոխզիջմանը

Դեկտեմբերի 14-ից 15-ը Ստոկհոլմում անցկացվող ԵԱՀԽ-ի նստաշրջանը չկարողացավ համոզել Հայաստանի եւ Ադրբեջանի ներկայացուցիչներին գնալ փոխադարձ զիջումների:

Ինչպես Բաքվից հաղորդել են պաշտոնական աղբյուրները, ոչ մեկ, ոչ էլ մյուս կողմը չի համաձայնել վերսկսել Հռոմում ԵԱՀԽ-ի շրջանակներում մի քանի ամիս առաջ ընդհատված բանակցությունների գործընթացը: ԵԱՀԽ-ի արտգործնախարարների փակ նիստում ելույթ ունեցած Ադրբեջանի արտաքին քաղաքական գերատեսչության ղեկավար Թոֆիկ Ղասիմովը ուշադրություն է հրավիրել անցած շաբաթվա վերջում հայկական զորքերի կողմից Զանգելանի շրջանի ավելի քան 10 գյուղերի գրավման եւ մի քանի տասնյակ բնակիչների զոհվելու փաստի վրա:

Ինչպես հայտնի է, Ստոկհոլմի հանդիպման նախօրյակին Ադրբեջանի արտգործնախարարությունը հայտարարությամբ դիմել է ԵԱՀԽ-ի երկրներին, որտեղ հանդես է եկել կոչով՝ Հայաստանի գործողությունները որակել որպես ագրեսիա: Հայաստանի ԱԳՆ-ի ղեկավար Արման Կիրակոսյանը Ստոկհոլմում փակ նիստերի ժամանակ լիովին հերքել է ադրբեջանական կողմի մեղադրանքները եւ իր հերթին Բաքվի վրա է դրել Հայաստանի տնտեսական ու էներգետիկ շրջափակման քաղաքականության պատասխանատվությունը: ■

Բաքու

Մարտեր Ադրբեջանի 16 շրջաններում

Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարության լրատվական-վերլուծական կենտրոնի հայտարարության համաձայն, դեկտեմբերի 16-ին մարտական գործողություններ են ծավալվել Ադրբեջանի 16 շրջաններում: Դրանցից 4-ը՝ Շուշի, Ասկերանի, Լաչինի եւ Մարտունու շրջաններն «ամբողջությամբ զավթված են հայկական էքստրեմիստական կորպուսի կողմից»: Ըստ նույն հաղորդագրության, ներկայումս Ադրբեջանի ամբողջ տարածքի ավելի քան 5 տոկոսը գտնվում է հայկական ուժերի հսկողության տակ: Զանգելանի ուղղությամբ ձեռնարկված անհաջողակ հարձակման հետեւանքով, ըստ նախնական տվյալների, զոհվել է 22 եւ անհետ կորել մոտ 50 մարդ:

Հայկական կազմավորումներն առաջվա պես շարունակում են իրենց հսկողության տակ պահել ավելի վաղ գրաված 7 գյուղերը եւ այնտեղից զենքի տարբեր տեսակներից, այդ թվում նաեւ «Գրադ» կայանքներից հրետակոծել շրջանի մյուս բնակավայրերն ու շրջկենտրոնը: ■

Արտակարգ դրություն Զանգելանում

Դեկտեմբերի 16-ին Ադրբեջանի նախագահ Աբուլֆազ Էլչիբեյն իր հրամանագրով արտակարգ դրություն է մտցրել Զանգելանի շրջանում: Օրվա ընթացքում Ադրբեջանի խորհրդարանի պատգամավորները փակ նիստում քննարկել են Ադրբեջանի դեմ Հայաստանի ագրեսիայի հարցը: Ինչպես «ԻԹ»-ին հայտնի է դարձել իրազեկ աղբյուրներից, խորհրդարանը կառավարությանը հանձնարարել է հատուկ ուշադրություն դարձնել երկրի պաշտպանությանը, կանոնավոր բանակի ստեղծմանը եւ բանակի ֆինանսատնտեսական հարցերի անհապաղ կարգավորմանը: Երեկ Ադրբեջանի խորհրդարանը հաստատել է նախագահի հրամանագիրը: ■

Աշխարհ

Գործողություններ Համասի դեմ

Իսրայելի կառավարությունը քննարկեց իսլամական Համաս կազմակերպության դեմ գործողությունների մի ծրագիր: Այդ կազմակերպությունն անցյալ շաբաթ Արեւմտյան ափում սպանել էր իսրայելցի մի զինվոր:

Փրկարարներն անցել են գործի

Մ. Նահանգների եւ Ֆրանսիայի զինվորները տեղակայվեցին Սոմալիի Բաիդոա քաղաքում, որը տուժել էր քաղցի ու սովի պատճառով: Կողոպտիչներն ու ցեղային զինյալները հեռացել են քաղաքից, մինչ արեւմտյան զորքերը հայտարարեցին, թե ապահովել են քաղաքի օդանավակայանի ու դեպի մայրաքաղաք Մոգադիշո տանող ճանապարհի անվտանգությունը:

ՄԱԿ-ը ընդլայնում է խաղաղարարությունը

ՄԱԿ-ը կիրականացնի իր չորրորդ գլխավոր խաղաղապահ գործողությունն այս տարի, երբ թույլատրեց շուրջ 7,500 զինվոր ուղարկել Մոզամբիկ՝ հետեւելու զինադադարին ու ազգային ընտրություններին: Այդ կապակցությամբ քվեարկությունն Անվտանգության խորհրդում միաձայն անցավ:

Կխմերներն ազատ արձակեցին ՄԱԿ-ի 21 զինվորների

ՄԱԿ-ի մի քանիսը հայտնեց, որ Կամբոջայի Կարմիր կխմերներն այս շաբաթվա վերջին ՄԱԿ-ի 21 զինվորների պատանդ էին վերցրել: Քանիսերն ասաց, որ առեւանգիչները հրաժանգ են ստացել ազատ արձակելու պատանդներին: Առեւանգիչներն ասել են, թե պատրաստվում են ազատ արձակել նաեւ արեւմտյան դիտորդների եւ 15 ինդոնեզիացի զինվորների:

Յոթնյակն առաջարկում է հետաձգել Ռուսաստանի $15 միլիարդ պարտքը

Մեծ յոթնյակն առաջարկել է հետաձգել Ռուսաստանի պարտքերը նրա տնտեսության վրա ճնշումը թուլացնելու համար: Փարիզում կայացած հանդիպման ժամանակ Ռուսաստանի արտաքին առեւտրի նախարարին առաջարկվել է 1993 թ. վճարել պարտքի մի մասը՝ 2,75 մլրդ դոլար, չնայած Ռուսաստանը պետք է 1993 թ. վճարեր ավելի քան 6 մլրդ: Այդ առաջարկությունն արվել է Հելմուտ Քոլի Մոսկվա այցելությունից մեկ օր հետո:

Կեբիչը մեծ հույսեր է կապում Չեռնոմիրդինի հետ

Բելառուսի վարչապետ Վյաչեսլավ Կեբիչը «շատ մեծ հույսեր» է կապում Ռուսաստանի կառավարության ղեկավարի պաշտոնում Վիկտոր Չեռնոմիրդինի նշանակման հետ: Նա կարծիք հայտնեց, որ Ռուսաստանի նոր վարչապետը մասնավորապես «ամբողջական պատկերացում ունի նախկին ԽՍՀՄ հանրապետություններում ուժանյութերի հետ կապված տիրող իրավիճակի, Ռուսաստանից շատ պետությունների, այդ թվում նաեւ Բելառուսի հումքային կախվածության մասին»: ■

digitised by A.R.A.R.@

Երեւան

ՔԱՂԽՈՐՀՈՒՐԴԸ ԴԵՌ ՀԱՎԱՏՈՒՄ Է ՍԵՓԱԿԱՆ ՈՒԺԵՐԻՆ

Դեկտեմբերի 17-ին Երեւանի քաղաքային խորհրդի նստաշրջանն իր աշխատանքը սկսեց քաղխորհրդի նախագահի ընտրությունն իբրեւ մայրաքաղաքին եւ հանրապետությանն անհրաժեշտ կենսական հարց աչքի առաջ ունենալով: Աշխատանքներին մասնակցում էին նաեւ ԳԽ նախագահության անդամներ Բագրատ Ասատրյանը, Պետրոս Քացախյանը եւ Ռուբեն Թոռոյանը: Չնայած քվորում չլինելու պատճառով նիստն սկսվեց ուշացումով, այնուամենայնիվ քաղխորհուրդն ուշքի գալով անցավ գործի: Խորհուրդը 117 ձայնով որոշեց, որ օրակարգը պետք է բաղկացած լինի մեկ հարցից՝ նախագահի ընտրություններ: Սակայն մինչ թեկնածուների առաջադրմանն անցնելը ձայն խնդրեց «Համագործակցություն» պատգամավորական խմբի անդամ Աշոտ Պապոյանը եւ որոշման մի այսպիսի նախագիծ առաջարկեց. եթե ընտրված նախագահը 45 օրում չկարողանա ձեւավորել քաղաքային խորհուրդը, ապա նա պետք է հրաժարական տա: Այսպիսի առաջարկությունը փաստորեն նշանակում էր, թե ձուկը ջրում գին են անում, այսինքն դեռ չընտրված նախագահին, ինչպես նշեց պատգամավորներից մեկը, դնում էին շրջանակների մեջ:

Պատգամավորների դեմ ու կողմ առարկություններից հետո այն դրվեց քննարկման եւ հավաքելով 14 ձայն, չընդունվեց: Այնուհետեւ պատգամավորական խմբակցությունների, քաղխորհրդի հանձնաժողովների եւ անհատ պատգամավորների կողմից սկսվեցին առաջադրվել քաղխորհրդի նախագահի թեկնածուներ:

Մարաթոնն սկսելով «Փարոս» խմբակցությունը հայտարարեց, որ առաջադրված թեկնածուների մեջ ակնհայտ «առաջնորդի» բացակայության դեպքում ինքը կքվեարկի նրա օգտին, դրանով ցանկանալով յուրովի նպաստել խորհրդի կողմից նախագահ ընտրելու գործին: Այդուհանդերձ նա առաջարկեց իր թեկնածուին՝ Յուրի Բախշյանին: ՀՀՇ խմբակցությունից առաջադրվեց Գեւորգ Արզումանյանը, «Համագործակցություն»ից՝ Լեւոն Ղարիբյանը, «Մայրաքաղաք» խմբակցությունն առաջարկեց Վահագն Խաչատրյանին: Իր թեկնածուներին ներկայացրեց կրթական հարցերի հանձնաժողովը (Յուրի Բախշյանին, Ալբերտ Օրդյանին): Անհատ պատգամավորների առաջարկներով թեկնածուներ առաջադրվեցին քաղխորհրդի իրավական հարցերի հանձնաժողովի նախագահ Գագիկ Ավետիսյանը, կրթական հանձնաժողովի նախագահ Ռոբերտ Գաբրիելյանը, ՀՀ ԳԽ տեղական ինքնակառավարման հանձնաժողովի նախագահ, միաժամանակ նաեւ Երքաղխորհրդի պատգամավոր Արշակ Սադոյանը, ինչպես նաեւ Յուրի Ավդալյանը: Մենք նախորդ համարում նշել էինք դեռեւս պաշտոնական գրանցում չստացած նախագահի հավանական թեկնածուներին: Քաղխորհրդի այսօրվա նիստում առաջադրված թեկնածուների անունները գրեթե համընկնում էին նախօրյակի ոչ պաշտոնական առաջադրումներին:

9 թեկնածուների եւ նրանց ներկայացնելիք ծրագրերի քննարկումը սկսելուց հետո առաջիկա նախագահների ցուցակը ճշտելու եւ ինքնաճշտելու միտում երեւան եկավ:

Ընդմիջումից հետո խոսք վերցնելով, առաջինը ինքնաբացարկ հայտարարեց Ռոբերտ Գաբրիելյանը: Նրա օրինակին հետեւեց նաեւ Յուրի Ավդալյանը:

Այնուհետեւ իրենց ծրագրերը ներկայացրին եւ պատգամավորների հետաքրքրությունների շրջանակն սկսեցին բավարարել նախագահի թեկնածուներ Գագիկ Ավետիսյանը, Գեւորգ Արզումանյանը, Յուրի Բախշյանը, Վահագն Խաչատրյանը, Լեւոն Ղարիբյանը, Ալբերտ Օրդյանը:

Չնայած թեկնածուների եւ նրանց ներկայացրած ծրագրերի քննարկմանը բավականին ժամանակ էր հատկացվում, այնուամենայնիվ դա այնքան էլ չէր նպաստում նախագահի պաշտոնի թեկնածուների նախագահական կարողությունների բացահայտմանը: Պատգամավորների հարցերի մի մասը կամ ենթադրում էր արդեն ակնկալվող պատասխան («ինչպես եք կազմելու ձեր թիմը՝ որա՞կը հաշվի առնելով, թե համախոհ լինելը») կամ էլ ընդհանրապես իր պատասխանով չէր կարող որեւէ օգուտ տալ («Որեւէ անձնական կապեր ունե՞ք Լ. Տեր-Պետրոսյանի կամ նրա բարեկամների հետ»):

Այնուամենայնիվ, բոլոր թեկնածուներին էլ առաջադրվեցին մի քանի հարցեր, որոնցից կարեւորներն էին բնակարանային շինարարության եւ նախկին նախագահի սխալների մասին հարցերը: Վերջին հարցին ելույթ ունեցող թեկնածուներն այս կամ այն կերպ խուսափողական պատասխաններ տվեցին:

Նիստերի ընդմիջումներից մեկի ժամանակ մենք զրուցեցինք ՀՀ ԳԽ տեղական ինքնակառավարման հանձնաժողովի նախագահ, Երքաղխորհրդի պատգամավոր Արշակ Սադոյանի հետ, ցանկանալով իմանալ նրա կարծիքը հարցի կարեւորության վերաբերյալ:

«Ելնելով այն բանից, որ Երեւանը հանրապետության մայրաքաղաքն է, եւ այնտեղ ապրում է Հայաստանի բնակչության 1/3-ը, նրա վիճակը ազդող կարող է լինել ողջ հանրապետության համար, քանզի այն հանրապետության զարկերակն է, ասաց պրն. Սադոյանը: Այսօր Երեւանում խայտառակ իրավիճակ է: Դրանից դուրս գալու համար պետք են հատուկ քայլեր, որոնք չեն կարող ձեռնարկվել, քանի դեռ քաղխորհրդի նախագահ եւ ձեւավորված գործկոմ չկա:

Արդեն նախադեպեր կան, կապված այլ շրջաններում ու քաղաքներում կառավարության կողմից լիազոր ներկայացուցիչ նշանակելու հետ: Դրանցից ելնելով կարելի է եզրակացնել, որ լիազոր ներկայացուցչի ինստիտուտը Հայաստանում իրեն չարդարացրեց: Այս իմաստով ցանկալի կլինի, որ քաղխորհուրդն ինքը նախագահ ընտրի եւ համատեղ աշխատի նրա հետ:

Քաղխորհրդի գործկոմում կան կարող ուժեր, որոնք կարող են արդյունավետ աշխատանք կատարել»:

Իր թեկնածության վերաբերյալ պրն. Սադոյանը նշեց, թե հաշվի առնելով իր հնարավորությունները, գտնում է, որ ավելի հարմար է աշխատել օրենսդիր մարմնում, քան գործադիր: Իսկ առաջադրվածների մեջ կան արժանավոր թեկնածուներ, որոնցից որեւէ մեկին ընտրելով հնարավոր կլինի գոնե մասնակիորեն կասեցնել այն խնկական աղետը, որ կախված է Երեւանի վրա, ասաց պրն. Սադոյանը: Նիստի վերջում նա ինքնաբացարկ տվեց:

Վաղը քաղխորհուրդը կշարունակի թեկնածուների եւ քաղխորհրդի ճակատագրի հետագա քննարկումը:

ԳԱԳԻԿ ՆԱՅԱՊԵՏՅԱՆ

Գին

Մեկ րոպեն արժե 300 ռուբլի

Կոչ անելով Հայաստանի Գերագույն խորհրդի պատգամավորներին չուշանալ նիստերի սկզբին եւ զուր ժամանակ չկորցնել, խորհրդարանի նախագահ Բաբկեն Արարքցյանը հայտարարեց, որ Գերագույն խորհրդի աշխատանքի մեկ րոպեի համար հարկատուները վճարում են 300 ռուբլի: Ինչպես ավելի վաղ «Սնարք»-ի թղթակցին հաղորդել էր խորհրդարանի քարտուղար Վարազդատ Ավոյանը, ամեն օր վերը նշված պատճառներով խորհրդարանը կորցնում է իր աշխատանքային ժամանակի մոտ մեկ ժամը: ■

Հայաստանում կտրուկ սառեցման հետեւանքով ասեկոսեներ են տարածվում հավանական ուժեղ երկրաշարժի մասին: Ինչպես «Սնարք»-ի թղթակցին հայտարարեց Հայաստանի սեյսմիկ պաշտպանության ազգային ծառայության մամուլի կենտրոնի ղեկավար Ալեքսանդր Սեյլումյանը, կլիմայական եւ սեյսմիկ երեւույթների միջեւ հստակ փոխկապվածություն չկա, եւ սառեցումը ոչ մի կերպ չի նախագուշակում հավանական երկրաշարժ:

ԼՂ

Ղարաբաղը 1813-ից պատկանում է Ռուսաստանին

«Լեռնային Ղարաբաղի կարգավիճակը սահմանող միակ օրենսդրական ակտը 1813 թ. Գյուլիստանի պայմանագիրն է, որի համաձայն Ղարաբաղն «առհավետ մտել է Ռուսաստանի կազմի մեջ»: Այդ մասին «Սնարք»-ի թղթակցին հայտարարեց Լեռնային Ղարաբաղից Հայաստանի խորհրդարանի պատգամավորներից մեկը, նշելով, որ «ղարաբաղցիները չեն փոխել իրենց ավանդական ռուսամետ կողմնորոշումը վերջին 300 տարվա ընթացքում: Իսկ ինչ վերաբերում է քաղաքական այլընտրանք գտնելու այժմյան Հայաստանի որոշ գործիչների փորձերին, ապա դա բացատրվում է նրանց անփորձությամբ: Նրանք շուտ կհեռանան քաղաքական ասպարեզից», գտնում է պատգամավորը: ■

Փոստ

Առաքման եւ ստացման հարցեր

ՀՀ կապի նախարարության կենտրոնական փոստատան վարչության պետ Վարդանյանը հայտնել է, որ փոստի առաքման գործը Հայաստանում ամենեւին էլ վատթար չէ: «Երկաթուղային շրջափակումը մեզ չի խանգարում, քանի որ փոստը Հայաստանից առաքվում է օդային տրանսպորտով, որը, թեեւ, անխափան չի աշխատում, բայց փոստի կուտակում մեզ մոտ գրեթե չի լինում», ասաց նա:

Փոստի առաքման հանրապետական կենտրոնի պետ Յուրա Գրիգորյանն իր հերթին տեղեկացրեց, որ Հայաստանի հասցեով բավականին շատ փոստ է կուտակվել Մոսկվայում եւ Ուկրաինայում: Հանրապետական կենտրոնը տարբեր պատճառներով 20 օր չաշխատելուց հետո երեկ վերսկսել է իր գործունեությունը: Եւրոպայից ստացվող փոստը կենտրոնացվում է Ուկրաինայում: Ներկայումս այնտեղ կուտակվել է Հայաստանին հասցեագրված 200 պարկ փոստը: ԱՄՆ-ից, Ասիայից, Կանադայից եւ այլ վայրերից Հայաստանի հասցեով առաքված փոստը կուտակված է Մոսկվայում, ընդամենը 900 պարկ: «Հիմնականում կուտակվել է սովորական փոստը, իսկ ավիափոստը կարողանում ենք փոխադրել օդային տրանսպորտով: Մոսկվայում կուտակված 900 պարկից 116-ը հաջողվել է փոխադրել», ասաց Գրիգորյանը: ■

Կոնֆլիկտ

ԵԱՀԽ-ը փրկության օղակ

Ինչպես արդեն տեղեկացրել էինք մեր թերթի նախորդ համարում, Ադրբեջանը մեկ անգամ եւս «հաստատեց Ղարաբաղի հարցը Հայաստանի հետ քաղաքական միջոցներով լուծելու սկզբունքին իր հավատարմությունը»: Ադրբեջանի նախագահի մամուլի ծառայության տարածած այդ հայտարարության մեջ նշվում էր նաեւ, թե հակամարտության խաղաղ կարգավորման հիմքում պետք է ընկած լինեն «միջազգային իրավունքի եւ ԵԱՀԽ սկզբունքների» չափանիշները:

Այս առթիվ Հայաստանում Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության ներկայացուցիչ Մանվել Սարգսյանը մեր թղթակցին հայտարարեց, թե Ղարաբաղի հարցը քաղաքական ճանապարհով պետք է լուծվի ոչ թե Ադրբեջանի եւ Հայաստանի, այլ Ադրբեջանի եւ Ղարաբաղի միջեւ: Ըստ նրա, Ադրբեջանի դիրքորոշման մեջ փաստորեն ոչ մի նոր բան չկա. հայտարարության նպատակն է մեկ անգամ եւս ընդգծել ԵԱՀԽ սկզբունքները, որոնք Ադրբեջանի համար պարզապես դարձել են փրկության օղակ եւ կարող են արդարացնել Ղարաբաղի նկատմամբ ցանկացած գործողություններ: Պատահական չէ, որ Շահումյանի եւ Մարտակերտի դեպքերից հետո Հայաստանը չկարողացավ հասնել նույնիսկ նրան, որ այդ իրադարձությունները դատապարտվեն: ԵԱՀԽ-ի կողմից դրանք դիտվում էին որպես Ադրբեջանի ներքին գործ: ԵԱՀԽ-ը կողմնակից է պետությունների տարածքային անձեռնմխելիությանը եւ ըստ էության կոչված է պահպանել դա, ուստի Ադրբեջանը հույս է փայփայում այդ սկզբունքների ստվերի տակ զենքի ուժով լուծել ղարաբաղյան խնդիրը:

Ա. Ա.

Շտաբի պետը դեմ է զորահավաքին եւ պատերազմին

ՀՀ զինված ուժերի գլխավոր շտաբի պետ, գեներալ-լեյտենանտ Նորատ Տեր-Գրիգորյանցը դեմ է արտահայտվել սահմանում ռազմական գործողությունների ակտիվացման կապակցությամբ հանրապետությունում զորահավաք անցկացնելուն եւ Ադրբեջանին պատերազմ հայտարարելուն: «ԻՖ»-ին տված հարցազրույցում շտաբի պետը նշել է, որ հանրապետությունը պատերազմի համար առայժմ տնտեսական հնարավորություններ չունի:

Միեւնույն ժամանակ, Ն. Տեր-Գրիգորյանցի խոսքերով, Հայաստանի զինված ուժերը հայկական քաղաքների ու գյուղերի ռմբակոծումներին ի պատասխան նույնպես կարող են օդուժ կիրառել: ■

Դրամ

Վստահության խնդիր է

Արդշինբանկի փոխկառավարիչ Գագիկ Ստեփանյանը այն հարցին, թե ինչո՞ւ Հայաստանի վալյուտայի բացթողման փաստաթղթերը ստորագրում է ոչ թե ՀՀ ֆինանսների նախարարը, ինչպես ընդունված է քաղաքակիրթ երկրներում, այլ էկոնոմիկայի նախարարը, Արդշինբանկի կառավարիչը եւ երկու այլ կառավարական դեմքեր, Ստեփանյանը տեղեկացրեց, որ «այդ հարցը որոշելու իրավասությունն ունի միայն ՀՀ նախագահը: Որոշվել է, որ, նմանօրինակ փաստաթղթերն իրավաբանական ուժ կստանան միայն վերոհիշյալ բոլոր հինգ պաշտոնատար անձանց ստորագրությունների առկայության դեպքում: Խնդիրը հանգում է զուտ վստահությանը»: ■

Բաքու

Ալիեւը բողոքում է իր կուսակցության ղեկավարներից մեկին դանակահարելու դեմ

Նախիջեւանի Ինքնավար Հանրապետության Գերագույն մեջլիսի նախագահ եւ վերջերս ստեղծված «Նոր Ադրբեջան» կուսակցության ղեկավար Հեյդար Ալիեւը բողոք է հայտնել կուսակցության փոխնախագահ Մուրթուզ Ալեսկերովի նկատմամբ կատարված «ահաբեկչական քայլի» կապակցությամբ: 64-ամյա իրավագետին, Բաքվի համալսարանի պետական իրավունքի ամբիոնի վարիչին դեկտեմբերի 15-ի երեկոյան դանակահարել էին Բաքվում սեփական տան մոտ, եւ այժմ նա գտնվում է վերակենդանացման բաժնում: Ադրբեջանի նախագահին, խորհրդարանին, դատախազին Հ. Ալիեւի հասցեագրած դիմումի մեջ այդ գործողությունները գնահատվում են որպես «վերջերս ստեղծված կուսակցության դեմ հալածանք»: «Նոր Ադրբեջան» կուսակցությունը, որի հիմնադիր համագումարն անցկացվեց նոյեմբերի վերջերին Նախիջեւանում, կառուցողական ընդդիմության մեջ է Ադրբեջանի ներկա իշխանությունների նկատմամբ:

Ստեղծվում է միջխորհրդարանային հանձնաժողով

Ադրբեջանի Գերագույն խորհուրդը որոշում է ընդունել ստեղծել Ռուսաստանի Գերագույն խորհրդի հետ երկկողմ կապերի միջխորհրդարանային հանձնաժողով: Ինչպես ասել է խորհրդարանի նախագահ Իսա Ղամբարովը, այդ հանձնաժողովն ստեղծվում է նոյեմբերի 15-ին Բաքվում երկու երկրների խորհրդարանականների հանդիպման ժամանակ ստորագրված արձանագրության հիման վրա: Ինչպես հայտնի է դարձել «Թուրան» գործակալությանը, ամենայն հավանականությամբ հանձնաժողովի նախագահ կընտրվի Ադրբեջանի ԳԽ նախագահի առաջին տեղակալ Թամերլան Կարաեւը:

Ռուսերենն այլեւս չունի պետական լեզվի կարգավիճակ

Ադրբեջանում ռուսերեն լեզուն զրկվել է պետական լեզվի կարգավիճակից եւ դարձել միջազգային հաղորդակցության նույնպիսի միջոց, ինչպիսին են անգլերենը, ֆրանսերենը եւ գերմաներենը, հաղորդեց «Թուրան» գործակալությունը: Դա տեղի ունեցավ այն բանից հետո, երբ երեկ միլլի մեջլիսն ընդունեց պետական լեզվի մասին օրենքը, որի համաձայն, այսուհետեւ ադրբեջաներենը հանրապետության պետական լեզուն է: Տարբեր տեսակի խնդիրները վերացնելու համար օրենքով նախատեսվում է այնպիսի ծրագրերի իրականացում, որոնք կօգնեն հանրապետության ոչ բնիկ քաղաքացիներին սովորել ադրբեջաներեն: Օրենքը երաշխավորում է, որ ազգային փոքրամասնությունները կսովորեն դպրոցներում մայրենի լեզվով, կհրատարակեն սեփական թերթեր, գրքեր եւ այլն, ինչը, իրավաբանների խոսքերով, փաստորեն մշակութային ինքնավարության պայմաններ է առաջարկում ազգային փոքրամասնություններին:

Ադրբեջանը մտադիր չէ հայտարարել համընդհանուր զորակոչ

Ադրբեջանի խորհրդարանի ղեկավար Իսա Ղամբարովը հերքեց «ԻՖ»-ի հաղորդագրությունը, թե միլլի մեջլիսը մտադիր է հանրապետությունում հայտարարել համընդհանուր զորակոչ: «Մենք նմանատիպ միջոցառում անցկացնելու անհրաժեշտությունը չունենք», ասաց Իսա Ղամբարովը:

Վիճակագրական տվյալներով, ամեն տարի Ադրբեջանում ավելի քան 70 հազար երիտասարդ հասնում է զորակոչային տարիքի, ինչը զգալիորեն գերազանցում է ազգային բանակի պահանջները: ■

digitised by A.R.A.R.@

ԳԽ

ՆԱԽԱԳԱՀԻ ՀԱՂՈՐԴՄԱՆ ՏՊԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՑ

Թելման Դիլանյան, *ՀՀ ԳԽ ագրարային ժողովրդավարական կուսակցության խմբակցության նախագահ:*

Բոլոր այն թվերը, որոնք բերեց հանրապետության նախագահը հողի սեփականաշնորհման հետեւանքով գյուղատնտեսության մեջ առկա հաջողությունները ցույց տալու համար, կասկած են հարուցում: Քանի որ հայտնի չէ, թե ինչ սկզբունքով են դրանք ամփոփվել:

Գյուղմթերքների հարցում «վիճակի լավացումը» հողի բարեփոխումների հետ կապելն անընդունելի է թեկուզ այն պարզ պատճառով, որ բերքահավաքի եռամսյա օրերին անգամ բանջարեղենի խանութների դարակները դատարկ մնացին:

Գյուղատնտեսության «նվաճումները» ավելի ցայտուն կարտահայտեր պետական մթերումների ցուցանիշների հրապարակումը: Այնինչ այն գտնվում է 60-ական թվականների մակարդակին:

Պատկերն ավելի ամբողջացնելու համար ավելացնեմ, որ վերջին երկու տարում երշիկեղենի, յուղոտ պանիրների արտադրության ծավալները պակասել են վեց անգամ, կաթնամթերքներինը՝ յոթ անգամ, հրուշակեղենինը՝ 4,5 անգամ: Նախագահի հաղորդման մեջ չկար գյուղում ստեղծված վիճակի համար պատասխանատվության բարձրացման խնդիր, այնինչ առաջվա նման հողի աշխատավորները զրկված են ագրոտեխնիկայից, անասնաբուժական ծառայություններից, վարկերից...

Նորից հնչեց «Հանրապետությունում հացի հարցը լուծված է» միտքը: Թեեւ բազմիցս կրկնել ենք, որ միայն պարենային հացով խնդիրը չի լուծվում, ոչ մի խոսք չի ասվում հատիկաֆուրաժային տեսակների մասին, առանց որոնց համակցված կերերի արտադրությունն անհնար է:

Այս տարվա ընթացքում կառավարությունը չկարողացավ մթերել լոլիկ, խաղող եւ փաստորեն խափանեց վերամշակող գործարանների աշխատանքը: Ես այն կարծիքին եմ, որ վերից վար իշխանության բոլոր օղակները պարենային ապահովությունը պետք է համարեն ազգային անվտանգության կարեւորագույն խնդիր: Սակայն նման մտահոգություն հանրապետության նախագահի հաղորդման մեջ չնկատեցի: Դրա փոխարեն տնտեսության շուկայական հարաբերություններին անցնելը շարունակվում է ոչ թե ժողովրդի բարեկեցության բարձրացման միջոց, այլ նպատակ համարվել:

Սամվել (Մելս) Սահակյան, *ՀՀ ԳԽ ՀՌԱԿ խմբակցության անդամ:*

Անշուշտ լիարժեք կարծիք արտահայտելու համար անհրաժեշտ է ուշադրությամբ ուսումնասիրել հաղորդման տեքստը: Իսկ անմիջական տպավորությունն այն էր, որ հանրապետության նախագահի ելույթն իր ձեւով եւ բովանդակությամբ շատ էր հիշեցնում անցած-գնացած վարչակարգի առաջնորդների հաշվետվություններին՝ վիճակը նկարագրելով դրանց պատճառների եւ նախադրյալների մանրամասն վերլուծություն չկատարվեց: Կրկին եւ նորից բացակայում էին քաղաքական, սոցիալ-տնտեսական պաշտպանության խնդիրների ազգային միտված ծրագրերը: Միայն հպանցիկ խոսվեց պետության նոր կառույցների, տնտեսության շուկայական հարաբերությունների անցման իրավական դաշտի ստեղծման մասին:

Կարծում եմ, որ ներկա վարչակարգն այդպես էլ ոչ մի էական ծրագրեր չի ներկայացնի՝ ինչ վիճակով եկավ իշխանության, նույնությամբ էլ մնացել են:

Իսկ տնտեսությունը, եթե գոյատեւում է եւ անգամ ինչ-որ տեղ զարգանում, ապա միայն մինչ այդ եղած ներուժի իներցիայի շնորհիվ:

Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի այն միտքը, որ սահմանադրությունն ընդունելուց հետո նախագահը եւ խորհրդարանը իրենց լիազորությունները պետք է վայր դնեն, ընդունելի տարբերակ է, սակայն կրկին հարց է ծագում. նոր ընտրությունների ժողովրդավարական բնույթը որքանով է հնարավոր երաշխավորել:

Պատրաստեց
ՀՈՎՍԵՓ ՊՈՂՈՍՅԱՆԸ

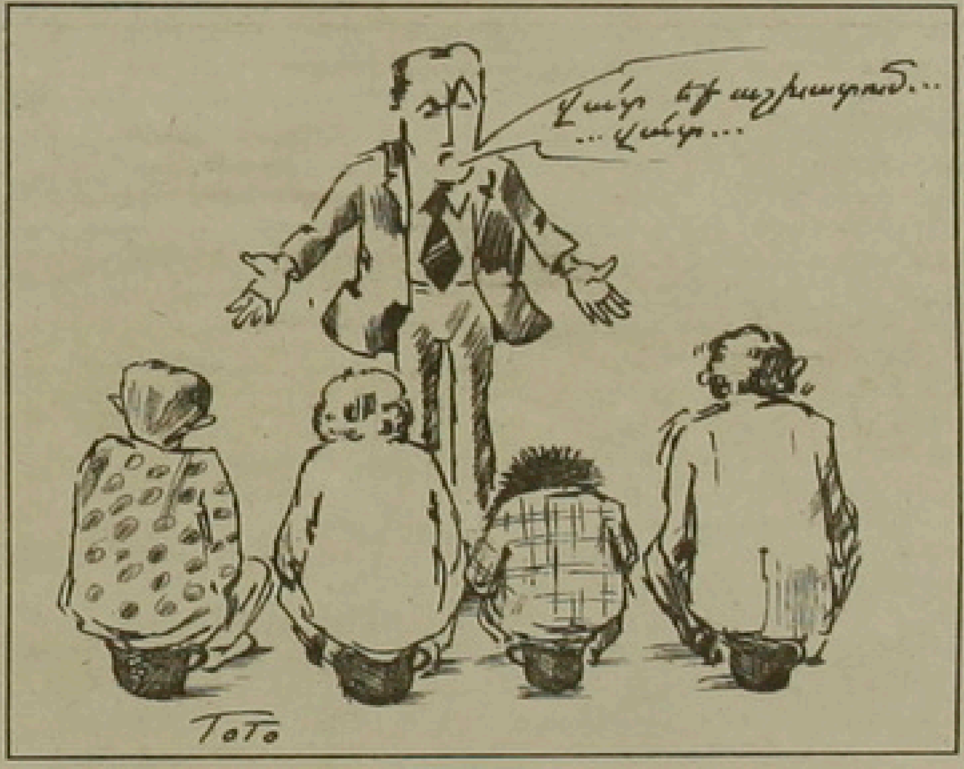

ՆՏ-Սնարք

Նախագահը դավաճանում է իր սկզբունքներին

Արդյոք հաղթանակորեն չէ՞ր կազմվել նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի զեկուցումը, որով նա դեկտեմբերի 16-ին հանդես եկավ հանրապետության խորհրդարանում: Այսօր այս հարցն են տալիս քաղաքական դիտորդները, եւ դա բնավ պատահական չէ: Ըստ էության դավաճանելով իր նախկին սկզբունքներին, նախագահն առաջին անգամ խոսեց աստիճանաբար շուկայական տնտեսությանն անցնելու ընթացքում պետության կարգավորիչ դերի մեծացման մասին: «Սնարք» գործակալության փորձագետները Հայաստանի պետության ղեկավարի տնտեսագիտական մտածողության անսպասելի շրջադարձը բացատրում են Ռուսաստանի կառավարությունում նոր ղեկավարի՝ Վիկտոր Չեռնոմիրդինի նույնքան անսպասելի մուտքով, որը չի բացառում Ռուսաստանում բարեփոխումների կուրսի փոփոխումը: ■

Կարծիքներ խորհրդարանը ցրելու մասին

Այն հարցին, թե ինչով է պայմանավորված խորհրդարանի աշխատանքի անարդյունավետությունը եւ ինչքանով է հավանական այն ցրելը, մի շարք պատգամավորներ հայտնեցին իրենց կարծիքը.

Աշոտ Նավասարդյան. Հազիվ թե որեւէ մեկը հրապարակի իմ տեսակետը, սակայն կասեմ, որ տարվում է խորհրդարանի դերի արժեզրկման քաղաքականություն, որպեսզի ԳԽ-ի իրավասությունները անցնեն ՀՀ նախագահին: Խորհրդարանը չի գնալու այն ցրելու կողմ, քանի որ պատգամավորների մեծամասնությունը վստահ չէ, որ կրկին կընտրվի:

Դավիթ Վարդանյան. Կան ուժեր, որոնց լիովին ձեռք է տալիս խորհրդարանի այսօրվա վիճակը, այսինքն քվորումի բացակայությունը: Քանի որ ցանկության դեպքում քվորում կարելի է ապահովել: Երբ Բ. Արարքցյանն ընտրվում էր ԳԽ նախագահ, խորհրդարանում ներկա էին 203 հոգի, հետեւաբար ցրելը նույնպես ձեռնտու է ինչ-որ մեկին: Եւ եթե խորհրդարանն իր մեջ աշխատանքն սկսելու ուժ չգտնի, նրա ցրումն անխուսափելի է: Իսկ դա անդայման կխախտի հանրապետության կայունությունը:

Պարույր Հայրիկյան. Ես միշտ եմ ասել, որ մենք պետք է առաջին հերթին «մեր ծառը տնկենք»: Իսկ ծառը Սահմանադիր ժողովն է: ■

ՆՏ

Հայաստանում այրվածքներ ստացածների 65-70 տոկոսը երեխաներ

Հայաստանի գլխավոր այրվածքաբան Նորայր Դավթյանը հայտնել է, որ այրվածքային վնասվածքներով հիվանդների թիվը գնալով աճում է: Համեմատաբար պակասել են արտադրական վնասվածքները, փոխարենը ավելացել են կենցաղայինները: Ներկայումս շատ մեծ թիվ են կազմում էլեկտրահաղորդիչներից եւ էլեկտրական այլ սարքավորումներից վնասվածքները, որոնք չեն պահպանել տեխնիկայից օգտվելու անվտանգության կանոնները: Բազմաթիվ են դժբախտ պատահարները թե գազի բացակայության (երբ բնակչությունն առավելապես օգտագործում է էլեկտրասարքավորումներ), թե գազի առկայության պայմաններում: Դեկտեմբերի 11-ին, երբ սկսվեց գազամատակարարումը, Երեւանի Շահումյանի շրջանում տեղի ունեցած պայթյունի հետեւանքով այրվածքային վնասվածքներ է ստացել 9 մարդ: Վերոհիշյալ վթարից կարելի էր խուսափել, եթե բնակչությունը գազամատակարարումն սկսելուց 10 ժամ առաջ նախազգուշացված լիներ: Հայաստանում այրվածքներ ստացածների 65-70 տոկոսը կազմում են երեխաները, այն դեպքում, երբ ամբողջ քաղաքակիրթ աշխարհում՝ ընդամենը 20 տոկոսը: Վերջին երեւույթը միայն մեկ պատճառ ունի՝ ազգաբնակչության սոցիալական ծանրագույն պայմանները:

Վերջին մեկ ամսվա ընթացքում Երեւանում պայթել է 2 բենզատար

Երեւանի Մյասնիկյանի շրջանի հրշեջ մասի պետի տեղակալ Էդուարդ Հովհաննիսյանը հայտնել է, որ արդյունաբերության մեջ հրդեհները զգալի վերացել են, իսկ կենցաղում բազմապատկվել: Ամեն օր հրդեհներ են ծագում էլեկտրաենթակայաններում, էլեկտրաբաշխիչ վահանակներում: Ներկայումս հրդեհների հիմնական պատճառը ոչ պետական ստանդարտի տաքացուցիչներն են, որոնց ամբերաժը նախատեսված չէ (այսինքն, նրանք նախատեսված չեն ուժեղ հոսանքի համար), ինչպես նաեւ ի տարբերություն պետականների, պատված չեն անվտանգությունն ապահովող մետաղյա ցանցով: Նրանց կարգավորումը մեքենայացված չի կատարվում, որը եւ փչացնում է ընդհանուր գծերն ու բաշխիչ վահանակները: «Բացի այն, որ ամեն օր էլեկտրակայաններից որեւէ մեկում հրդեհ է բռնկվում, գլխավոր վտանգներից մեկը բենզինի փողոցային վաճառքն է: Վերջին մեկ ամսվա ընթացքում Երեւանում պայթել է 2 բենզատար ավտոմեքենա», ասել է Էդուարդ Հովհաննիսյանը:

«Հնարամտությունը» բացասական երեւույթ

Մյասնիկյանի շրջանի հրշեջ մասի ավագ ինժեներ Վալերի Ներսիսյանը հաղորդել է, որ քաղաքի բնակչությունը հովհարային անջատումներից խուսափելու նպատակով շենքերի հաղորդալարերը միացնում է իրար, գերբեռնվածություն ստեղծելով առանց այն էլ անհուսալի եւ մաշված հաղորդալարերում, ինչը բերում է անթիվ հրդեհների: Չի կազմակերպվում էլեկտրամոնտաժային հաղորդալարերի լաբորատոր զննում, որը թույլ կտար կանխարգելել կարճ միացման դեպքերը: Բնակիչները շենքերի հաղորդալարերը իրար են միացնում, չխտցելով անգամ բաշխիչ վահանակներում համապատասխան ապահովիչների առկայությունը: ■

Շաբաթ եւ կիրակի օրերին, առավոտյան ժամը 8-ից «Արարատ» (նախկին «Ռոսիա») կինոթատրոնի տաղավարում ժամկի սակ կազմակերպվում է արդյունաբերական ապրանքների տոնավաճառ:
Մետրոյի տրանսպորտի հանգույցում կազմակերպվող տոնավաճառը հարմարավետ է թե վաճառողի, թե գնորդի համար:
Գործելու են ավտոկայանատեղին, այլ ծառայություններ:

«ԱՐԱՐԱՏ» ԿԻՆՈԹԱՏՐՈՆԻ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹՅՈՒՆ

Կարճ

«Հայաստանի երեխաները» Հայաստանի երեխաներին

Երեկ Երեւան ժամանեց ֆրանսիական ոչ պաշտոնական «Հայաստանի երեխաներ» կազմակերպության պատվիրակությունը: Այցելության նպատակը Հայաստանի մանկատներում երեխաների վիճակին ծանոթանալն ու օգնություն կազմակերպելն է:

Հյուրերը հանդիպել են նաեւ առողջապահության, աշխատանքի եւ սոցապահովության նախարարների եւ նախագահի կնոջ՝ տիկին Տեր-Պետրոսյանի հետ: ■

Հայաստանում օտարերկրյա տարադրամների նոր փոխարժեքը

Այսօրվանից Հայաստանի պետական բանկը սահմանել է օտարերկրյա տարադրամների նոր հաշվարկային փոխարժեքներ: Ամերիկյան մեկ դոլարը կազմում է 418 ռուբլի, գերմանական մեկ մարկը՝ 265,7, իսկ մեկ ֆունտ ստեռլինգը՝ 652,71 ռուբլի: Պետբանկի հաստատած փոխարժեքը հիմնարկությունները ու ձեռնարկությունները օգտագործում են փոխադարձ հաշվարկներ կատարելիս: ■

ՀՀ

Գործազուրկների թիվն աճում է

Ինչպես «Սնարք»-ի թղթակցին հաղորդեցին Հայաստանի աշխատանքի եւ սոցապահովման նախարարությունում, վերջին տվյալներով հանրապետությունում գրանցվել է 48613 գործազուրկ, որից 33828-ը ստանում են գործազրկության նպաստ: Ընդհանուր առմամբ հանրապետությունում 60580 մարդ աշխատանք են փնտրում: Նրանք հաշվառման են կանգնած աշխատանքի բորսայում:

Իր ելույթում նախագահ Տեր-Պետրոսյանը նշեց, որ մինչեւ 1993 թ. վերջը գործազուրկների թիվը Հայաստանում կհասնի 200 հազարի:

«Սնարք»-ի փորձագետների կարծիքով, նման կանխագուշակումը միանգամայն իրական է, քանի որ Հայաստանի տնտեսական վիճակը թույլ չի տալիս հույս, որ հանրապետությունում կստեղծվեն նոր աշխատատեղեր: ■

Կադր

Իրանական շարժանկար Հայաստանում

Այս տարի փետրվարին, երբ «Հայֆիլմ» կինոստուդիային կից առեւտրային տնօրինության տնօրեն Գեորգի Առաքելյանը փառատոնին մասնակցելու նպատակով մեկնել էր Թեհրան: Իրանի կինեմատոգրաֆիստների հանդիպումների ընթացքում պայմանավորվածություն էր ձեռք բերվել Հայաստանում իրանական շարժանկար նկարահանելու համար: Մեկ ամիս անց իրանական ճանաչված կինոռեժիսոր, կինոարտադրող Մեջիդ Ահմադ Նաջաֆին Շուշարին պայմաններին ծանոթանալու նպատակով այցելեց Երեւան: Նախապատրաստական աշխատանքների առաջին փուլում Նաջաֆին եղավ Ծաղկաձորում, տեսավ Հայաստանի քաղաքավայրերը, եղավ Դիլան գյուղում, որտեղ նկարահանվել է «Հայֆիլմ» կինոստուդիայի արտադրության «Նահապետ» շարժանկարը: Նկարահանման համար անհրաժեշտ են նաեւ վարժեցված գայլեր ու արջեր: Նկարահանման համար նպատակահարմար կենդանիներ գտնելու նպատակով Նաջաֆին եղավ Մոսկվայի մոտերքում գտնվող Պետուշկի քաղաքում: Պետուշկիում կա մի գիտահետազոտական ինստիտուտ, որտեղ կան 20 վարժեցված գայլեր: Բոլոր հարցերի շուրջ պայմանավորվածություն ձեռք բերելուց հետո Նաջաֆին վերադարձավ Իրան:

Բոլորովին վերջերս Նաջաֆին Թեհրանում գտնվող «Թավիրե Ջնուբ» կինոնկարահանման ընկերության նկարահանող խմբի հետ միասին այցելեց Երեւան: Հինգ հոգանոց խմբի մեջ էին բեմադրիչ Մեհդի Ֆախիմզադեն, գլխավոր դերակատար, կինոարդյունահանող Մեջիդ Ահմադ Նաջաֆին, արտադրության տնօրեն Խոսրով Ամիր Սադեղին, նկարահանման տնօրենի տեղակալ, կինոռեժիսոր Հուսեյն Հոսեյնզադեն, բեմադրիչի օգնական Սաիդ Ալեմզադեն:

Այժմ կինեմատոգրաֆիստների խումբը կանգ է առել Ծաղկաձորում: Իրանցի շարժանկարիչները Հայաստանում եւ մասամբ Մոսկվայում պետք է նկարահանեն սցենարիստ Մահմուդ Հասանիի «Ձմաբուք» ֆիլմը: Ֆիլմը պետք է նկարահանվի «Հայֆիլմ» եւ «Մոսֆիլմ» կինոստուդիաների օժանդակությամբ:

«Հայֆիլմ» կինոստուդիայից նկարահանմանը օժանդակում են ֆիլմի նկարահանման տնօրենի տեխնիկական հարցերով տեղակալ Ռազմիկ Հարությունյանը եւ նկարահանման տնօրեն Ալբերտ Յավուրյանը:

Մեծ աշխատանքներ են տարվում պայմաններին հանգամանորեն ծանոթանալու համար: Մոտ օրերս պարսիկ շարժանկարիչներն իրենց հայ գործընկերների հետ միասին մեկնելու են Պետուշկի նկարահանումներն սկսելու համար: ■

digitised by A.R.A.R.@

Քաղաքական

ԱՐՄԱՎԻՐՈՒՄ ՏԵՂԻ ՈՒՆԵՑԱԾ ԱՀԱԲԵԿՉՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀՆԱՐԱՎՈՐ Է ՎԵՐՋԻՆԸ ՉԼԻՆԻ

Բոլորին արդեն հայտնի դարձած Արմավիրի շրջխորհրդի նախագահ Մելսիկ Մխիթարյանի տան ավտոմատ զենքից գնդակոծումն ամենեւին էլ անսպասելի եւ միայն տեղական մակարդակի արտակարգ դեպք չէր, այլ հանրապետությունում տիրող քաղաքական եւ սոցիալ-տնտեսական ընդհանուր իրավիճակի բավականին ցայտուն ու տխուր արտացոլում:

Մասնավորապես, եթե իրավապահ մարմիններն իրենց բարձրության վրա գտնվեին եւ համարժեք կերպով արձագանքեին այդ շրջանի խորհրդի այս տարվա հոկտեմբերի վերջերին կայացած նիստի ընթացքում կատարված դեպքերին, երբ ընդդիմության կողմից շրջխորհրդի նախագահին անվստահություն արտահայտելու առաջարկի հետաձգումը պատգամավորների մեծամասնության կողմից չպաշտպանվելուց հետո դահլիճում հրահրվել էր ծեծկռտոց, ապա ամենայն հավանականությամբ գործը զինված ահաբեկչության չէր հասնի:

Ստանալով վերոհիշյալ նիստին մասնակցած ՀՀ ԳԽ տեղական ինքնակառավարման հանձնաժողովի անդամի զեկուցագիրը, ինչպես նաեւ Արմավիրի շրջխորհրդի նախագահության ու գործադիր կոմիտեի համատեղ, միջադեպի առնչությամբ կայացված որոշումը, այդ ժամանակ որպես ԳԽ հանձնաժողովի նախագահի պաշտոնակատար գործին ընթացք տալու պահանջով անհրաժեշտ փաստաթղթերն ուղարկեցի համապատասխան պաշտոնական մարմիններին, կառավարությունում տեղական ինքնակառավարման հարցերը համակարգող փոխվարչապետ Հրաչիկ Հակոբյանին, ներքին գործերի նախարարին, պաշտպանության նախարարին եւ ՀՀՇ վարչության նախագահին, խնդրելով մեկ շաբաթվա ընթացքում տեղյակ պահել ձեռնարկված միջոցառումների մասին:

Եթե առաջին երկու հասցեատերը յուրաքանչյուրին հասկանալի են, ապա վերջինների առկայությունը դեպքի մանրամասներին անտեղյակ մարդկանց մոտ կարող է տարակուսանք առաջացնել. ի՞նչ կապ կարող է ունենալ ռազմական գերատեսչությունը եւ առավել եւս ղեկավարող քաղաքական կուսակցությունը շրջանային խորհրդում ծագած կոնֆլիկտի հետ: Բանն այն է, որ «թույլ» նյարդերի տերերը շրջխորհրդի ՀՀՇ պատգամավորներն են եղել, որոնք բիկամք են կանգնել այդ տարածքում հայտնի ժամանակներից ձեւավորված զինված կազմավորումների առավել ակտիվ անդամները:

Ի վերջո, պաշտպանության նախարարությունից պատասխան ստացվեց, որ նյութերը հանձնված են զինվորական դատախազությանը, իսկ կառավարությունից տեղեկացրին հանրապետության դատախազության հսկողության տակ վերցված գործը շրջանային դատախազության վարույթին հանձնելու մասին:

Թե ինչ արդյունավետությամբ եւ ակտիվությամբ են աշխատել օրենքի պաշտպանները, պարզ դարձավ դեպքերի հետագա զարգացումից:

Այստեղ կարելի էր բազմանշանակ «ինչպես ասում են, մեկնաբանություններն ավելորդ են» տարածված արտահայտությամբ վերջացնել հոդվածը, սակայն ժամանակն է վեր հանել պետականության հաստատմանը լրջորեն խանգարող նման եւ այլ երեւույթներ ծնող հիմնական պատճառները:

Նախ պարզաբանենք, թե ինչո՞ւ են երկրապահ ջոկատների մեջ մտած տղաների մեծ մասն ազնվորեն եւ քաջաբար կռվել ու կռվում են հայ ժողովրդի շահերի պաշտպանության համար, ներկայացուցիչները խառնվում հատկապես տեղական իշխանությունների ձեւավորման եւ ղեկավար կադրերի նշանակման գործերին: Ցավալի է, բայց իրենց կյանքը հայրենիքին զոհելու պատրաստ ֆիդայիները սոցիալական ապահովության տեսանկյունից գտնվում են աննախանձելի վիճակում: Եւ զարմանալի չէ, որ նրանք ղեկավար պաշտոններ ձեռք գցելու հարցում օգնում են նրանց, ովքեր ինչ-որ չափով նյութական աջակցություն են ցույց տալիս զինված ջոկատներին կամ նման խոստումներ են տալիս: Փաստորեն հանրապետության սահմաններն ու Արցախը պաշտպանելու կոչված զինյալները կամա թե ակամա խառնվելով քաղաքական նուրբ, հաճախ ոչ մաքուր խաղերին եւ չմտածելով հեռու գնացող հետեւանքների մասին, խփում են օրենքի գերակայության հիմքերին, առանց որոնց ոչ մի անկախություն ձեռք բերած երկիր իր նպատակին չի հասել:

Փաստ է նաեւ այն, որ իրավիճակն այս խնդրում չի փոխվի այնքան ժամանակ, քանի դեռ «հրացանավոր մարդկանց» մասին չեն սկսել մտածել պետական մակարդակով: Այս տեսանկյունից ողջունելի է օրերս ՀՀ Գերագույն խորհրդի կողմից ընդունված «Զինծառայողների եւ նրանց ընտանիքների սոցիալական ապահովության մասին» օրենքը: Միայն թե դեռ վաղ է խնդրի ամբողջական լուծման մասին խոսելը:

Անօրինականության եւ անիշխանության տարածման երկրորդ պատճառը դատաիրավական մարմինների առաջին հայացքից զարմանալի իներտությունն է: Նրանց օլիմպիական հանգստությունն ակնհայտ դարձավ դեռ տեղական խորհուրդների պատգամավորների ընտրությունների եւ իշխանությունների ձեւավորման օրերին, երբ ընտրական տեղամասերում կատարված աղաղակող խախտումները եւ անգամ ֆիզիկական ուժի գործադրման փաստերը «չտեսնելու» էին տալիս, իսկ ընթացք տալու դեպքում վերածում էին վերջնագիծ չունեցող մարաթոնի:

Օրենքի պահապանների անհոգությունն ու անտարբերությունն ինչ-որ կերպ կարելի է բացատրել երրորդ իշխանության ոչ հստակ կարգավիճակով եւ համապատասխան օրենսդրական դաշտի անկատարությամբ, բայց այս հանգամանքը չի կարող արդարացում հանդիսանալ այդ մարմիններում աշխատող եւ ոչ մեկի համար, որքան էլ նրանք նշված պատճառով իրենց անվստահ եւ անպաշտպան զգան:

Դրությունը շտկելուն ամենեւին չի ծառայում տեղական իշխանությունների եւ հանրապետության ներքին գործերի նախարարության հարաբերություններում ստեղծված օրենսդրական անհասկանալի վիճակը. գործող «ՀՀ քաղաքային, քաղաքային շրջանների եւ շրջանների խորհուրդների մասին» օրենքի համաձայն ներքին գործերի բաժինների պետերին ՆԳ նախարարության համաձայնությամբ տեղական խորհրդի հաստատմանն է ներկայացնում շրջխորհրդի նախագահը: Սակայն գործնականում կիրառվողը ՀՀ ԳԽ նախագահության որոշումն է, ըստ որի ՆԳ բաժնի պետ է նշանակում ներքին գործերի նախարարը՝ խորհրդի հետ համաձայնեցնելով:

Հաշվի առնելով նաեւ, որ վերջին ժամանակներս ՆԳՆ-ի ղեկավարներն իրենց թույլ են տալիս օրենքների կոպիտ խախտումներ կատարելով հեռու գնացող կառուցվածքային փոփոխություններ (ստեղծում են տարածքային ոստիկանության վարչություններ), փոխահավաք են կազմակերպում, փորձում են սոցիալական ոլորտով զբաղվել եւ փաստորեն իրենց զգում են պետություն պետության մեջ, ապա պարզ կդառնա, թե ինչու են քաղաքային ու շրջանային ղեկավար մարմինները զրկվել իրավարձությունների վրա ազդելու լծակներից եւ անօգնական են դարձել կոպիտ ուժի ցանկացած կրողների դեմ:

Իզուր չէ, որ տեղական խնդիրների լուծումն այսօր մեծապես պայմանավորված է գործադիր եւ իրավապահ մարմինների ղեկավարների անձնական փոխհարաբերություններով...

Եթե հանրապետական մակարդակի իշխանությունները շուտ եւ գործնական միջոցներ չձեռնարկեն տեղական ինքնակառավարման հարցերում կուտակված խնդիրների արմատական կարգավորման ուղղությամբ, ապա «Արմավիրյան սինդրոմ»-ը արագ տարածում կստանա Հայաստանի ողջ տարածքում:

Լավ է, որ Արմավիրում հնչած կրակոցները համապատասխան արձագանք են գտել հանրապետության նախագահի կողմից: Սակայն միջադեպի մասնավորեցման վտանգ է առաջացել, հավանաբար կգտնեն մեկ-երկու մեղավորների եւ դրանով գործը փակված կհամարեն: Այնինչ երեւույթն իր ծնող պատճառների մեջ գնահատելու անհրաժեշտությունն ավելի քան հրատապ է դարձել:

Այս խնդրին պետք է ծառայի «Արմավիրի շրջանում ստեղծված իրավիճակի մասին» մեր հանձնաժողովի կողմից խորհրդարանում որպես հրատապ հարց մտցնելու առաջարկը: Ցավոք, այն պատգամավորների մեծամասնության կողմից չպաշտպանվեց: Դրա հիմնական պատճառը պետք է համարել այն, որ Արշակ Սադոյանը ճիշտ չհաշվարկելով իրեն հատկացված ժամանակը, այդպես էլ չհասցրեց ներկայացնել ՀՀ ԳԽ տեղական ինքնակառավարման հանձնաժողովի կազմած որոշման նախագիծը:

Այս կապակցությամբ չեմ ուզում թաքցնել ափսոսանքս ու մտահոգությունս, քանզի գտնում եմ, որ Գերագույն խորհրդում ծավալվելիք քննարկումները լուրջ նախազգուշացում կհանդիսանային նաեւ նրանց համար, ովքեր զենքը քաղաքական ճակատում օգտագործելու սիրահարներ են դարձել:

Անշուշտ հույսս չեմ կորցնում, որ խորհրդարանը մոտակա ժամանակներս պետականության կայացման խնդիրներով իրականում շահագրգռված քաղաքական ուժերի աջակցությամբ կանդրադառնա այս հարցին, թեկուզեւ ՀՀ ԳԽ 5-րդ նստաշրջանի օրակարգ մտած «ՀՀ տեղական ինքնակառավարման մասին» օրենքի նախագծի քննարկումների շրջանակներում:

ՊԵՏՐՈՍ ՔԱՑԱԽՅԱՆ
ՀՀ ԳԽ տեղական ինքնակառավարման հարցերի հանձնաժողովի նախագահի տեղակալ, ՅՈՒԱԿ խմբակցության անդամ

Կարճ

Սոմալիի 52 փախստական էր ձերբակալվել «Շերեմետեւո» օդանավակայանում սահմանն առանց փաստաթղթերի կամ կեղծ փաստաթղթերով անցնելու համար: Դեկտեմբերի 16-ին նրանք փախել են իրենց հսկող միլիցիայի աշխատակիցներից: Սոմալիցիները կալանքի տակ էին գտնվում օդանավակայանի հյուրանոցում, քանի որ դեռ չէր լուծվել Ռուսաստանի տարածքում նրանց մնալու հարցը: Աֆրիկացիները փախուստի դիմեցին ընթրիքից վերադառնալու ժամանակ:

Վերջին 2 տարիների ընթացքում Վրաստանում գրանցվել է սպիդի 16 դեպք: Ինչպես հաղորդեց «Սնարք»-ի թղթակիցը, հիվանդներից 5-ը, օտարերկրյա պետությունների քաղաքացիներ, արդեն արտաքսվել են Վրաստանից. 9 տեղացի բնակիչները գտնվում են բժիշկների մշտական հսկողության տակ: Եւս երկուսը վախճանվել են:

Եկատերինբուրգում սկսեց գործել առողջապահության գծով բրիտանական կոնսորցիումը, որ ստեղծվել է բրիտանական կառավարության կից օգնելու համար Ուրալի բժշկական հաստատություններին: Առաջնահերթ խնդիրներից են ուռուցքաբանական կենտրոնի շինարարության ավարտումը եւ «Մայր եւ երեխա» բուժկենտրոնի կահավորումը, մասնագետների ուսուցանումը: Այդ ծրագրերի ֆինանսավորումը նախատեսվում է հիմնականում ուրալյան մետաղի արտահանման հաշվին:

ԴԻԱԳՆՈՍՏԻԿԱ
DIAGNOSTICA

Դիմեք մեր բժշկական կենտրոններին, եւ Ձեր առողջությունը հուսալի ձեռքերում կլինի:

Երեւան, Աջափնյակ, Մարգարյան փ. 6,
հեռ. 35-01-58, 35-13-01
Քանաքեռ, Ծանարջյան փ. 55,
հեռ. 28-75-24,
Կենտրոն, Թումանյան փ. 23, հեռ. 53-85-81
Գյումրի, Շչեդրինի 54ա, հեռ 3-60-72
Գորիս, Մաշտոցի փ. 3, հեռ. 2-26-87

ԲԺՇԿԱԳԻՏԱԿԱՆ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ՄԻԱՎՈՐՈՒՄԸ

- Ապահովում է հիվանդությունների ախտորոշման բարձրագույն մակարդակ:
- Ապահովագրում է Ձեր առողջությունը ողջ կյանքի ընթացքում:
- Միայն մեզ Դուք կարող եք դիմել բոլոր հիվանդությունների դեմ, քանի որ «ԴԻԱԳՆՈՍՏԻԿԱ»-ն ոչ միայն միջազգային պահանջներին համապատասխանող ամենաժամանակակից սարքեր ու մասնագետներ ունի, այլեւ անհրաժեշտության դեպքում Ձեր բուժօգնությունը կազմակերպում է հանրապետությունից դուրս կամ համապատասխան մասնագետներ է հրավիրում:
- Միայն մեզ մոտ Դուք կարող եք ստանալ Ձեր ախտորոշումը կամ ապահովագրել առողջությունը կայուն եւ ցածր գներով, անկախ ցույց տրվող բուժօգնության ծավալից եւ տեւականությունից:
- Մենք ընդունում ենք բժիշկների տնային կանչեր (հեռ. 35-70-38)
- Դուք կարող եք անցնել հետազոտությունները ավելի արագ եւ հանգիստ մթնոլորտում, եթե դիմեք մեզ ժամը 14.00-ից հետո կամ շաբաթ օրերը ժամը 9.00-ից մինչեւ 15.00:
- Ձեր հարմարության համար մենք աշխատում ենք ամեն օր (բացի կիրակի օրից), ժամը 8.30-ից մինչեւ 19.00, շաբաթ օրը մինչեւ 15.00:

PUBLISET

Փոքր մասնություններ

Հրեաների հերթական «ելքը» շարունակվում է: Սկսվելով ԽՍՀՄ-ում, այն չի դադարում նրանից ընձյուղված այժմ արդեն ինքնուրույն հանրապետություններում: Այդ երեւույթը չշրջանցեց նաեւ Հայաստանը: Հիշում եմ, որ մի ժամանակ կար այսպիսի անեկդոտ. «Ինչո՞ւ է լռել հայկական ռադիոն»: «Որովհետեւ գնացել է այնտեղ աշխատող վերջին հրեան»: Ու թեեւ այս անեկդոտներն ամենեւին էլ Հայաստանում չէ, որ հորինվում էին, ու թեեւ Ուրախների եւ հնարամիտների ակումբի մեր թիմը բարձրագույն պաշտպանում է «հեղինակային իրավունքը» ու թեեւ համարվում էր, որ մեզ մոտ իրականում հրեաներ չկան, այնուհանդերձ իրականությունը մի փոքր այլ է: Ինչպիսի՞ն: Այդ մասին ես խնդրեցի պատմել Հայաստանի հրեաների կրոնական համայնքի նախագահ, միջազգային մշակութալուսավորչական ԽԱՄԱ կազմակերպության պաշտոնական ներկայացուցիչ Գերշ-Մեիր Բուրշտեյնին:

– Մի տեսակ անհարմար է սկսել «մեր ժողովուրդները երկրագնդի հնագույն ժողովուրդներից են» ոճի ավանդական արտահայտությամբ, սակայն... խնդիրն ակնհայտ է: Որտե՞ղ, «պատմական փուլերի ո՞ր փուլում» են հայտնաբերվել առաջին հիշատակությունները, ասենք, մեր շփումների վերաբերյալ:

– Միանգամից ասեմ, որ այն պատմական էքսկուրսը, որից ուզում եմ սկսել պատասխանս, չի կարող հավակնել կատարյալ անաչառության, քանի որ այն հենվում է կցկտուր աղբյուրների վրա:

Եւ այսպես, մ. թ. ա. 6-րդ դարում, առասպելական թագավոր Հրաչյայի օրոք, Նաբուգոդոնոսորը Շամբաթ Բագրատին հատուկ պատիվներ է շնորհում, որը հետագայում դառնում է հռչակավոր Բագրատունի իշխանական տոհմի նախահայրը: Սակայն ավելի տեսանելի շփումները վերաբերում են Տիգրան Մեծի ժամանակներին, որի օրոք հին հայկական թագավորությունը հասավ իր առավելագույն ծաղկմանը:

Իր նվաճողական արշավանքների ընթացքում հասնելով մինչեւ Հուդա, այնտեղից, ինչպես վկայում է Մովսես Խորենացին, հրեաների զգալի քանակությամբ մի հատված տեղափոխեց: Ոչ հավաստի տվյալներով, թվերը տատանվում են 30 հազարի շուրջը: Տիգրանը բերեց հիմնականում [illegible] արհեստավորների, արծաթ ու ոսկու մշակողների, կային նաեւ վաճառականներ եւ երաժիշտներ: Նրանցից շատերը ամուսնանալով հետագա-

digitised by A.R.A.R.@

Ոչ թե Հայաստանից, այլ՝ Իսրայել

յում իրենց ճակատագիրը կապեցին Հայաստանի հետ:

– Հաշվի առնելով այդ դեպքերի վաղեմությունը, կարելի է համարել, որ այդ «վերաբնակիչների» հետնորդները վերջնականապես ձուլվե՞լ են:

– Միանշանակ որեւէ բան ասելը դժվար է, սակայն համոզվածությամբ կարելի է պնդել, որ շփումները շարունակվեցին: Այսպես, վասալ թագավորներից կարելի է հիշատակել Հերովդեսի դինաստիայի ներկայացուցիչներին՝ Մեծ Հայքում Տիգրան 4-ին (մ. թ. 6 թիվ) եւ Տիգրան 5-ին (մ. թ. 60–61 թ.), Փոքր Հայքում՝ Արիստոբուլին (մ. թ. 55–60 թթ.): Շարունակվում էր նաեւ հելլենականացված հրեաների վերաբնակեցումը:

– Եղե՞լ են «վերաբնակիչների» համախումբ բնակության տեղեր, թե՞ նրանց գիտակցաբար ապակենտրոնացրել են:

– Եթե հավատանք հին վկայություններին, սկսած Տիգրան Երկրորդի վերաբնակեցումից եւ հետագայում, հրեաները բնակվել են Վանի, Նախիջեւանի եւ Արցախի շրջաններում, ընդ որում կազմելով քաղաքային բնակչության զգալի մասը:

– Ահա թե որտեղ են «ղարաբաղյան հակամարտության ջհուդամասոնական արմատները»: Կատակում եմ:

– Հուսով եմ: Մանավանդ որ, երբ Պարսից Շապուհ Երկրորդ թագավորը հայոց շատ քաղաքներից բնակչությունը զանգվածաբար քշում էր Իրան (մ. թ. 360–370 թթ.), Երվանդաշատից, Վանից եւ Նախիջեւանից արտաքսվածների մեջ հրեաները մեծամասնություն էին կազմում: Այդ ժամանակ էլ հրեաները անհետացան ձեզ այդքան հուզմունք պատճառած շրջաններից:

– Թեեւ այդ շատ թեմային դեռեւս հարկ կլինի անդրադառնալ, սակայն այժմ եկեք ավարտենք պատմական էքսկուրսը:

– Միջին դարերից սկսած հրեաների վիճակը վատթարանում է. նրանց արգելվում է բնակվել շատ քաղաքներում, իսկ 1045 թ. հետո Հայաստանը պարբերաբար ընկնում է Բյուզանդիայի եւ այլ զավթիչների լծի տակ, որը վերջնական պատրվակն էր հայկական հրեության անհայտացման որպես սուբէթնիկական խումբ: Այնուամենայնիվ, Հայաստանը աչքի ընկնող տեղ է գրավում «ազատ հրեաների» բնակավայրերի գոյության վերաբերյալ ավանդապատումներում:

Հազար ութհարյուրական թվականներին կրկին խոսվում է այժմյան Հայաստանի տարածքում հրեաների վերաբնակության մասին: Նրանց մի մասը եկել է Պարսկաստանից, մյուսը մասը՝ Եվրոպայից: Դա Հայաստանի հրեաների պատմության չափազանց հետաքրքրական, քիչ ուսումնասիրված շերտ է, որի վերաբերյալ այսօր հետազոտություններ են տարվում:

– Խորհրդային ժամանակներում կարծիք կար, թե Հայաստանն ազգային տեսակետից ամենամիատարր հանրապետությունն է, որովհետեւ հայերի հետ դժվար է հարմարվել, նույնիսկ հրեաներին:

– Իմ կարծիքով, պատճառներն այլ են: Պարզապես Հայաստանը հարուստ չէ ռեսուրսներով: Այստեղ խոշոր եւ դարի հսկա կառույցներ չեն եղել եւ այլն: Մի խոսքով, ներհոսք հարուցող նման մի բան: Այսինքն, մեծ քանակությամբ մասնագետների ու բանվորների համար աշխատանքային տեղեր չէին ստեղծվում, կլիման եւ տեղանքն էլ սեւծովյանի նման դրախտային չէին համարվում: Ի միջի այլոց, թվարկված պատճառներն այսօր էլ բնորոշ են Հայաստանից դուրս զարգացող հայկական արհեստագործության, արդյունաբերության եւ առեւտրի համար:

– Այնուամենայնիվ, ղարաբաղյան հակամարտությունից հետո պարզվեց, որ ադրբեջանցիները Հայաստանում ամենաշատ «այլածիններն» են: Ընդ որում, հարեւան հանրապետությունը, որը նախկինում պնդում էր, թե Հայաստանը միատարր է, հանկարծ հրապարակեց Հայաստանում բնակված եւ հակամարտությունից հետո այնտեղից արտաքսված իր համաքաղաքացիների վերաբերյալ հսկայական թվեր: Խնդրեմ, չմտածեք, թե ես այս թեման հորինել եմ «հենց այնպես»: Բանն այն է, որ ադրբեջանցիները վերջերս հայտարարեցին, թե հրեաներին Հայաստանից քշում են: Այդ մասին նրանք գրեցին անգամ մոսկովյան թերթերում:

– Դա զռեհիկ, մատից ծծած տեղեկություն է: Ես այստեղ եմ ծնվել ու մեծացել: Իմ ամենամտերիմ ընկերները հայեր են: Եւ հավանաբար ավելի խորը, Երեւանում է գտնվել: Սակայն այդ տարիների հուդայական համայնքը ինքնուրույն չէր եւ գրանցված էր Թիֆլիսի համայնքի վրա, որտեղ այն հսկում էր պետական ռաբբի Լեւինը: Ահա ինչու Երեւանի նահանգի փոխնահանգապետի ստորագրած եւ օտար դավանանքների հոգեւոր դեպարտամենտին հասցեագրած հաշվետվության մեջ չի նշվում ռաբբիի գոյությունը: Իմ կարծիքով, հետաքրքրական է նաեւ հետեւյալ փաստը. անցյալ դարի 80-ականների վերջերին Երեւանի ողջ հրեական բնակչությունից (3,5 հազարից ավելի) բնակության իրավունք ուներ 1 տոկոսից էլ պակասը:

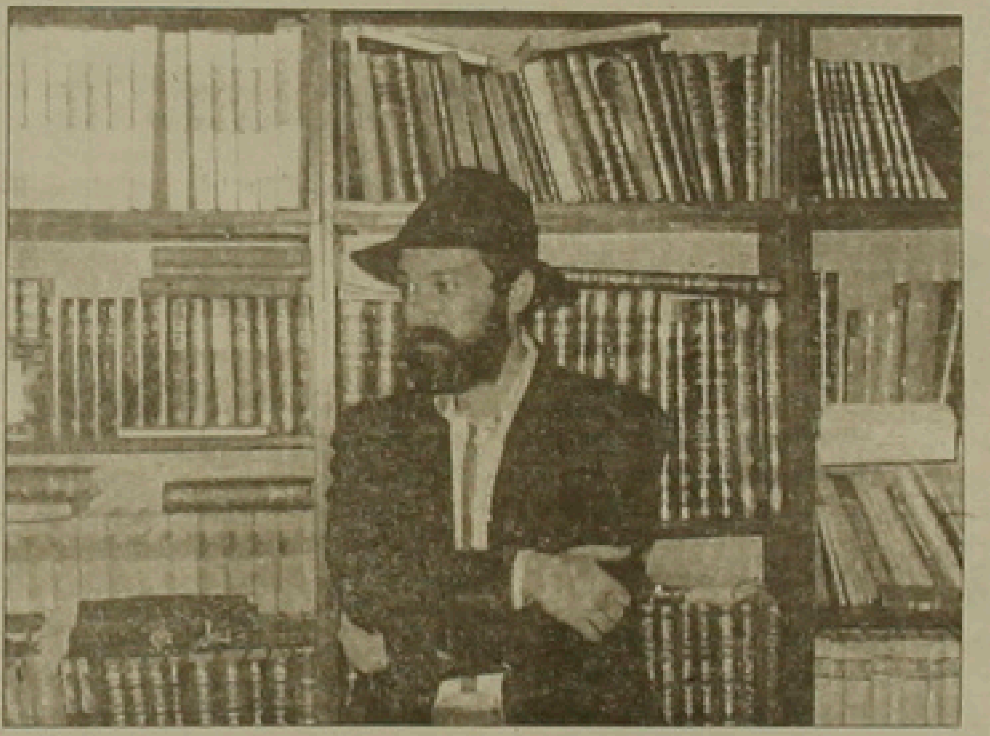

Միության մեջ ոչ մի տեղ հրեաների հանդեպ վերաբերմունքն այնքան բարեհաճ չի եղել, որքան Հայաստանում: Հենց այդ բարեհաճությունը ծնունդ տվեց շատ խառնամուսնությունների, վճռորոշ եղավ, որ հրեաները տեղափոխվեն Հայաստան: Իմ ծնողները այստեղ են եկել Օդեսայից եւ Մոսկվայից, քանի որ հենց այստեղ հալածանքներ չկային: Ի միջի այլոց, այդպես է եղել անգամ մինչեւ խորհրդայնացումը: Հրեաների համայնքի նախագահ Իգոր Ռյաբովսկու կատարած հետազոտությունները ցույց են տալիս, որ արդեն 19-րդ դարում հրեաներն այստեղ համախմբված են ապրել: Մասնավորապես փրկվելով ջարդերից, այդ շրջանում Հայաստանում են ապաստանում Տամբովի եւ Տվերի նահանգների ռուս-հուդայականները, որոնք հուդայականություն են ընդունել 1700-ական թթ. սկզբներին: Կար պարսկական հրեաների խոշոր համայնք, նաեւ աշքենազի (եվրոպական) հրեաների: Կային աղոթատներ: Միայն Երեւանում դրանք երկուսն էին: Ի դեպ, մեկի՝ պարսկական հրեաների սինագոգ «Շեյխ Մորդեխայ»-ի տեղը մնաց Երեւանի 1906-1911 թթ. պլանում:

– Ինչո՞ւ «տեղը»: Ի՞նչ է, բուն անգամ չի՞ մնացել:

– Այն հողին հավասարեցրեց Ստալին-Լենինի պողոտան: Ինչ վերաբերում է մնացած աղոթատներին, դրանց հարցը մի քիչ բարդ է, քանի որ սինագոգներն ի տարբերություն տաճարների կանոնիկ կառույցներ չեն: Սինագոգներն ամբողջ աշխարհում կառուցվել են իրենց գտնվելու տեղի եւ տվյալ ժամանակի ոճով: Սակայն, աստծո օգնությամբ, Սեւանի շրջանում պահպանվել է հրեական գերեզմանոց: Երկրորդը

– Ո՞րն է այդ ենթադրության տրամաբանությունը:

– Ցարական Ռուսաստանում հրեաները հալածվել են: Նրանց թույլ էր տրվում ապրել խիստ որոշակի բնակության վայրերում՝ շտետլներում, իսկ առանձին քաղաքներում՝ հարուստներին եւ մտավորականությանը, որը հետաքրքրում էր իշխանությանը: Երեւանը չէր մտնում այդ քաղաքների մեջ, այդ պատճառով էլ հրեաներն այստեղ չեն հաստատվել եւ գրանցում չեն ունեցել: Չնայած այստեղ ապրել են նույնիսկ հրեա վաճառականներ, եւ նրանց վերաբերվել են հանդուրժողաբար: Այնուամենայնիվ, ոչ հրեաները, ոչ էլ այլք, այստեղ երկար չեն մնացել, որովհետեւ սա ամենեւին էլ ամենահանգիստ տեղը չի եղել:

– Հասկանալի է, համեմատական «թեժ կետ»: Թվում է, միայն խորհրդային տարիներին, որքան էլ դրանք նզովելի են, այն չի բռնկվել:

– Այո, դրա համար էլ խորհրդային ժամանակներում Հայաստանում եղել է «հրեական ալիքի» երեք փուլ. 37 թվականի բռնություններից փախածները, պատերազմի ժամանակ էվակուացվածներն ու մասնագետները եւ վերջին հոսքը 70-ական թվականների սկզբին, կապված Իսրայել մեկնելու հետ, երբ Ռուսաստանում սկսվեց հակահրեական հերթական արշավը: Հայաստանում չկար հակասեմիտիզմ եւ այն այլասերվածությունը, ինչ տիրում էր Ռուսաստանում, թեեւ դա եւս ԽՍՀՄ-ի տարածք էր:

– Ըստ Ձեզ, ո՞րն էր այդ հանդուրժողականության պատճառը:

– Ազգի մտածելակերպը: Անգամ խորհրդային «ուղեղների լվացումը» այստեղ ձեւական բնույթ ուներ: Ավանդական հակասեմիտիզմ գոյություն չի ունեցել: Հետո գոյության համար պայքարն իր մաշկի վրա զգացած ժողովուրդը, որի մեծ մասն ապրում է սփյուռքում, չի կարող ագրեսիվ լինել մեկ այլ բախտակից ժողովրդի նկատմամբ, չնայած որոշ շրջաններում, դժբախտաբար, մեր սփյուռքների միջեւ գոյություն ունեն որոշ հակասություններ:

– Ուրեմն, որպեսզի ոչ ոք չասի, թե ամեն ինչ չափից ավելի վարդագույն է, ես վերադառնում եմ այն շատ թեմային, որն սկզբում թողեցի «հետո»-ի համար: Ազգային ինքնագիտակցության համատարած այս ծփանքն առաջացրեց կողմնակի, բավականին խեղված երեւույթներ: Սակայն, փառք աստծո, անգամ Ռուսաստանում տեղի չունեցան հրեական ջարդեր: Հավանաբար ի դեմս «այսպես կոչված ժողովրդավարների», «հետկոմունիստական մաֆիայի» եւ այլնի, այնքան շատ բացահայտ թշնամիներ կան այժմ, որ դրանց, դարձյալ փառք աստծո, ձեռքները չի հասնում: Թեեւ հակասեմիտիզմը դժբախտաբար գոյատեւում է: Իսկ մեզ մո՞տ:

– Հայաստանում նույնպես ժամանակ առ ժամանակ հոդվածներ էին հայտնվում սիոնիստական դավադրության եւ ջհուդա-մասոնության մասին: Հավանաբար այս խառը ժամանակներում դա էլ է հասկանալի: Թեեւ վտանգավոր է: Գրում են ռուս երեւույթին հրեաներին առանձնապես լավ չճանաչող մարդիկ: Նրանց ենթատեքստն է՝ մեղավորներ փնտրել ոչ այնտեղ: Բարեբախտաբար դրանք եղան անարձագանք մնացած «դատարկ կրակոցներ»:

– Ավելին, զանգվածային լրատվության միջոցները հակահարված տվեցին: Դուք ճիշտ եք, ավանդական հակասեմիտիզմ մեզ մոտ չկա, եւ հուսանք, որ չի էլ լինի: Այդուհանդերձ, հրեաները գնում են նաեւ Հայաստանից: Եւ դա շատ տխուր է: Ինչո՞ւ: Բացատրեք, խնդրեմ, որպեսզի դա հասկանան նաեւ մեր այն հարեւանները, որոնք դրա տակ արտաքսելու տարր են տեսնում:

– Եգիպտական գերությունից ազատվելու տոնը՝ տոնական սեղանը, ահա արդեն երկու հազար տարի ավարտվում է «Լե շանա աբա բիրուշալայիմ աբնույա»՝ հաջորդ տարին վերաշինված Երուսաղեմում խոսքերով: Հայրենիքից կտրված հրեաների միշտ պատում է այնտեղ վերադառնալու ձգտումը: Եւ այն բանից հետո, որ նրանք աստծո օգնությամբ այն նորից վերագտան, վերադառնալու ցանկությունը վերածվեց համատարած ընթացքի: Դա հոգեբանական շատ բարդ եւ էթնիկական գենետիկ հիմքով հայրենիք վերադառնալու, այն վերաշինելու ընթացք է: Եւ սփոփված ենք վերաշինել զրոյից: Այնպես որ, ոչ թե Հայաստանից են գնում, այլ վերադառնում են հայրենիք: Նույնն է կատարվում Ադրբեջանում, Ռուսաստանում, Ամերիկայում: Նախկին Միության մի շարք շրջանների որոշ խնդիրներ սոսկ քանական տեսանկյունից են ազդում ալիայի (վերադարձի) վրա, չնայած որ յուրաքանչյուր պտուղ իր ժամանակն ունի: Ինքնագիտակցության բարձրացման մեջ մեծ դեր են խաղում Սփյուռքում գործող հրեական կազմակերպությունները: Արմատներին վերադառնալու ոգու ներարկումը կարեւոր խնդիրներից մեկն է, որ իրենց առաջ դնում են հրեական շարժման ակտիվիստները: Այս ենթատեքստում Հայաստանի հրեական համայնքը որպես կազմակերպություն իր վրա չի վերցնում արտագաղթի ծառայության դերը: Մենք փորձում ենք հնարավորին չափ ստեղծել բոլոր պայմանները, որպեսզի Հայաստանի հրեաները չզգան ազգային նեղվածություն: Դա արտահայտվում է հրեական կրթական համակարգ ստեղծելով, հրեական մշակույթին, ավանդույթներին մերձեցմամբ եւ դրա մեջ, իհարկե, քիչ դեր չի խաղում մեր ԽՍՀՄ կազմակերպությունը: Այնուամենայնիվ, վերադառնալու ընթացքը շարունակվելու է ամենուր մինչեւ Մաշիախի (Մեսիայի) գալուստը:

– Իսկ գնալուց հետո՞...

– Գնալուց հետո պահպանում են Հայաստանի հանդեպ ամենաջերմ զգացմունքները եւ անում ամեն ինչ, որպեսզի սերտ կապեր ստեղծեն Հայաստանի եւ Իսրայելի միջեւ:

– Ափսոս, դա այնքան էլ նկատելի չէ: Ավելին, Իսրայելի կապերը Թուրքիայի, Իրանի, Ադրբեջանի հետ շատ ավելի ակնհայտ են: Այդպես չէ՞:

– Գիտեք, մի անգամ ես հերթում այսպիսի արտահայտություն լսեցի. «Իսրայելը Թուրքիայի վրա ճնշում է գործադրում, որպեսզի նա Հայաստանին հացահատիկ չվաճառի»:

– Դարձյալ կողքից մեղավորների որոնո՞ւմ:

– Այո, հավանաբար: Իսկ եթե լուրջ... Անգլիացիներից ինչ-որ մեկն ասել է. «Անգլիան բարեկամներ չունի, ունի դաշնակիցներ»: Դա քաղաքականություն է: Հարկավոր է փնտրել ընդհանուր հետաքրքրությունների ոլորտներ՝ առանց ժամանակ կորցնելու, քանի դեռ ուրիշները չեն գրավել «թափուր տեղերը»: Մեզ թվում էր, թե մտածողության նոր ձեւերը կհանգեցնեն համագործակցության նոր ձեւերի: Մեր այստեղի համայնքը եւ սփյուռքը, ի դեմս Հայաստանից գնացած հրեաների, ձգտում են կարգավորել հատկապես գործնական հարաբերությունները: Ի դեպ, Իսրայելում դա ոչ այնքան կառավարության, որքան մասնավոր անձանց ու ֆիրմաների առանձնաշնորհն է, որն ըստ էության պետք է հեշտացնի գործը: Գործնականում մենք դեմ ենք առել հրեշավոր իներցիային: Միայն մի կոնկրետ օրինակ՝ գյուղատնտեսության վերաբերյալ տեսական ծրագիրը: Խոսքը վերաբերում է աղուտներն ու քարքարոտ հողերն օգտագործելուն: Քանի որ Իսրայելում նույնպես դա օրախնդիր է, այնտեղ մշակվել է հողերի արհեստական ծածկույթի վերաբերյալ համակարգ: Նախագիծն իհարկե թանկ է, բայց...

– Արժեքավոր...

– Այո: Եւ արտոնյալ պայմաններ են ստեղծվել, եւ պայմանավորվածություն է եղել մասնագետների գալու վերաբերյալ, սակայն... ժամանակը բաց է թողնված, վալյուտա չգտան եւ այլն: Իսկ այդպիսի օրինակները քիչ չեն:

– Այո, «Արեւելքը նուրբ գործ է», իսկ «դանդաղաշարժությունը» «արեւելյան նրբություններից» մեկն է: Շատ ափսոս: Ի դեպ, հուսով եմ, որ դրանով վերջնականապես չենք կորցնում համագործակցության ցանկությունը:

– Ես լավատես եմ եւ հուսով եմ, որ սխալները սովորեցնում են, իսկ հետո՝ ժամանակը ցույց կտա:

Այո, «համընդհանուր եղբայրության» ժամանակներն անցել են, կամ գուցե դեռեւս չե՞ն անցել: Սակայն պարզ է, որ դաշնակիցների եւ գործակիցների ժամանակները հասել են:

Զրույցը վարեց
ԻԴԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆԸ

ԽՍՀՄ նախկին ժողպատգամավոր Սաժի Ումալատովան գտնում է, որ «նախկին Միության հանրապետություններից միասնական պետության վերականգնման համար անհրաժեշտ է 2-3 տարի»: Երեկ Մոսկվայում կայացած մամուլի ասուլիսում նա հաղորդեց նաեւ, որ դեկտեմբերի 20-ին Մոսկվայում կկայանա «ԽՍՀՄ ժողպատգամավորների 6-րդ արտակարգ համագումարը, որի հիմնական հարցը նախկին Միության հանրապետությունների վերամիավորումն է»: Ռուսաստանի նոր վարչապետ Վիկտոր Չեռնոմիրդինի մասին Ս. Ումալատովան ասաց. «Դա իսկական սիբիրցի է եւ կարող է օգնել իր ժողովրդին»: ԽՍՀՄ նախկին ժողպատգամավոր Յուրի Գոլիկը կարծիք հայտնեց, որ Չեռնոմիրդինը «այն մարդն է, որը կարող է ոտքը մտցնել պատմության անիվի մեջ, չվախենալով, որ այն դուրս կգա»:

digitised by A.R.A.R.@

Աշխարհ

«ՀԻՆ ԱՇԽԱՐՀԸ» ԾԵՐԱՆՈՒՄ Է...

Տեղեկանք. Եվրոպայում այսօր ապրում է 62 ազգ, որոնցից 43-ը հաշվվում են 1 մլն-ից ավելի, որոնց ընդհանուր թիվը կազմում է 487 մլն, որն էլ կազմում է Արեւմտյան Եվրոպայի ընդհանուր բնակչության թվի 97,7 տոկոսը: ՄԱԿ-ի տվյալների համաձայն ամբողջ Եվրոպայի բնակչությունը 1988 թ. կեսերին կազմում էր 700 մլն. մարդ (կամ աշխարհի բնակչության 13,7 տոկոսը): Տարածքը 10,5 մլն. քառ. կմ է, խտությունը մոտ 70 մարդ 1 քառ. կմ-ի վրա: Ի՞նչ է սպասվում Եվրոպային: Ինչպիսին կլինի Եվրոպայի բնակչության վիճակը, թվակազմը 21-րդ դարի սկզբում եւ հաջորդ հազարամյակում:

Երբ հաշվի առնենք, որ որոշ երկրներում ...նակչության խտությունը 1 քառ. ...մ-ի վրա կազմում է 100-200 եւ ...ավելի մարդ, ապա պետք է ասել, ...ր Եվրոպան բավականին խիտ ...նակեցված աշխարհամաս է:

Ըստ որոշ տվյալների, Եվրոպայի ...նակչությունը 21-րդ դարի սկզբին ...կազմի շուրջ 730-740 մլն. մարդ: ...նչ խոսք, աճը շատ քիչ կլինի: ՄԱԿ-ի կանխագուշակումների հա...ածայն, մինչեւ դարի վերջը մնա...ած տարիներին Եվրոպայի բնակ...ության աճի տեմպերը կնվազեն ...ինչեւ 0,5 տոկոս, իսկ Արեւմտյան ...ւ Հյուսիսային Եվրոպայում մին...եւ 0,1 տոկոս, այսինքն բնակչու...յանը աճը Եվրոպայի այդ երկու ...րջաններում գրեթե կվերանա:

Իսկ հաջորդ հազարամյակի ա...աջին քառորդ տարիներին այն կլի...ի արդեն բացասական, այսինքն ...նակչությունը կնվազի Միացյալ ...ում Մեծ Բրիտանիայի, Շվեդիայի, ...երմանիայի, Դանիայի, Շվեյցա...իայի, Հոլանդիայի, Լյուքսեմբուր...ի, Էստոնիայի, Ավստրիայի հաշ...ին: Իսկ ահա, ի հակադրություն ...րան, Աֆրիկայում, Ասիայում ...նակչության բնական աճը կմնա ...արձր մակարդակի վրա եւ այն ա...անձին երկրներում կկազմի 2-2,5, ...այնիսկ մինչեւ 3 տոկոս:

Մի շարք արեւմտյան մասնագետ...երի կարծիքով, Եվրոպայում ...դասվում է «ժողովրդագրական ...մեռ»: Հատկանշական տվյալներ են ...ի շարք կարրղիկ երկրների ծնե...ությունների ցուցանիշները, որոնք ...ոտ 20-30 տարի առաջ ունեին հա...եմատաբար բարձր ծնելիության ...ակարդակ: Այսպես, ծնելիության ...ումարային գործակիցը Հոլան...իայում եղել է 1960-64 թթ. 3,14, ...985 թ. 1,51, Իտալիայում համա...ատասխանաբար 2,55 եւ 1,42, ...անիայում 2,59 եւ 1,45, Պորտու...ալիայում 3,06 եւ 1,70, Իսպա...իայում 2,87 եւ 1,65 եւ այլն: Ինչ ...ոսք, տեմպերի այսպիսի նվազումը ... կարող չանհանգստացնել եվրո...ական երկրներին: Անհանգստու...յան պատճառները շատ են: Նախ ... առաջ ազգի գոյատեւության խն...իրը: Սեփական ազգի դանդաղ ...ընթաց՝ շատ դանդաղ) աճ եւ նույ...իսկ ազգի նվազում-մահացում: ...րկրորդ պատճառը տնտեսական է: ...րկրին անհրաժեշտ են աշխատող ...եր, աշխատանքային ռեսուրսներ, ...րն այդ աշխատողներն այսօր չծն...ն, ապա 18-20 տարի հետո, երբ ...րանք կլինեն աշխատունակ բնակ...չության տարիքին, այդ աշխատուժը ... լինի: Ի՞նչ է մնում անել: Ստիպ...ած պետք է այդ պետությունները ...ունեն «հոսել» ուրիշ աշխարհների ...ժողովուրդները: Պատահական չէ, ... այսօր Գերմանիան հեղեղված է ...5-2 մլն թուրքերով, իսկ ընդհան...րապես օտարերկրացիներն այստեղ ...կազմում են շուրջ 4,5-5 մլն: Եվրո...պական այլ երկրներում կան նաեւ ...արաբներ, նեգրեր եւ ուրիշ աշ...խարհներից եկած բազմաթիվ այլ ...ազգեր, ժողովուրդներ: Ներկայումս ...րոպայում դրանց թիվը շուրջ 16 ...մլն է, որոնք հիմնականում խոսում ... թուրքերեն, արաբերեն եւ այլ լե...զուներով:

...կայված ծնելիության ցածր ...մակարդակի հետ, եվրոպական կա...ռավարություններն սկսված են ...«երմուծել» այդ աշխատուժը, որը ... կարող իր ազգեցությունը չունե...նալ տվյալ երկրում:

Ներկայումս գրեթե բոլոր երկրնե...րում տարվում է ժողովրդագրական ...քաղաքականություն, որը եվրոպա...կան երկրներում ուղղված է հիմնա...կանում ծնելիության բարձրացմա...նը: Ծնելիության ցածր մակար...դակն իր կնիքն է թողել նաեւ եվրո...պայի բնակչության տարիքային կա...ռուցվածքի վրա: Աստիճանաբար ...ծանում է. ծեր բնակչության տե...սակարար կշիռը: Եվրոպայում 65 ... ավելի տարիք ունեցող նակչու...թյան թիվը ներկայումս կազմում է ...շուրջ 13,5 տոկոս ամբողջ բնակչու...թյան մեջ (Համեմատության համար ...Աֆրիկայում 3,2 տոկոս, Ասիայում ... տոկոս, Ամերիկայում 8,1 տո-

կոս): Եվրոպայի գրեթե բոլոր մյուս երկրներում 60-ից ավել տարիք ունեցողների տեսակարար կշիռն ավելի մեծ է, քան 0-14 տարեկաններինը, որը բերում է իր բացասական հետեւանքները: (Այստեղ տեղին է նշել, որ մեր հանրապետության ցուցանիշներն այսպիսին են՝ 0-14 տարեկանները կազմում են 30 տոկոս, 15-59-ը՝ 61 տոկոս, 60-ից բարձրը՝ 9 տոկոս, որն ինչ խոսք այնքան էլ վատ չէ):

Չնայած բարձր զարգացածությանը, Եվրոպայի երկրներում մահացության գործակիցն այնքան էլ ցածր չէ: Այսպես, այն մի շարք երկրներում 8-9, իսկ որոշ պետություններում էլ 10 եւ ավելի պրոմիլ է (դա մահացածների թիվն է 1000 մարդու հաշվով, այսինքն, թե 1000 բնակչից քանիսն է մահացել): Օրինակ, Բուլղարիայում այն հասնում է 12,0-ի, Ուկրաինայում՝ 11,7, Բելառուսում՝ 10,1, Լատվիայում՝ 12,1, Մեծ Բրիտանիայում՝ 11,4, Գերմանիայում՝ 12, Ֆրանսիայում՝ 9,4, Հունգարիայում՝ 13,1 (ամենաբարձրը Եվրոպայում) եւ այլն: Համեմատության համար պետք է ասել, որ զարգացող երկրներից շատ-շատերում այն զգալիորեն ցածր է (այստեղ տեղին է նշել, որ մեր հանրապետությունը եւս աչքի է ընկնում մահացության ցածր մակարդակով)՝ հիմնականում 5,5-6 տոկոս, բացառությամբ 1988 թ.): Օրինակ, Մեքսիկայում այն կազմում է 5,3 տոկոս, Բրազիլիայում՝ 6,3 տոկոս, Կուբայում՝ 6,5 տոկոս, Քուվեյթում՝ 5 տոկոս (ամենացածրն աշխարհում) եւ այլն:

Եվրոպական երկրներում այդքան մեծ մահացությունը հետեւանք է ծեր բնակչության տեսակարար մեծ կշռի, որն էլ իր հերթին հետեւանք է ծնելիության ցածր մակարդակի: Ինչ խոսք, մեծ ազդեցություն են թողնում (համենայն դեպս այն զգացվում է որոշակի տարբերությամբ) Եվրոպայում տեղի ունեցած դարի երկու համաշխարհային պատերազմները, որոնք խլել են ավելի քան 70 մլն. մարդկային կյանք:

Սակայն ծնելիության ցածր մակարդակի պատճառները բացատր-վում են նաեւ այլ գործոններով, որոնք էլ ավելի մեծ դեր են խաղում այդ հարցում. կանանց կարգավիճակը, նրանց աշխատանքով զբաղված լինելը, երկրների տնտեսությունների զարգացման մակարդակը: Ահա ոչ լրիվ, բայց հիմնական պատճառները: Այո, առաջին հայացքից շատ տարօրինակ երեւույթ է սա. մարդը հարուստ է, ամեն ինչ ունի, ամեն ինչով ապահովված է եւ ննում է միայն ունենալ 5-6 եւ ավելի երեխա եւ զբաղվել նրանց դաստիարակությամբ: Սակայն պատկերը լրիվ այլ է. կամ չեն ունենում ընդհանրապես, կամ էլ բավարարվում են մեկ (առավելագույնը երկու) երեխա ունենալով: Իսկ հակառակը, մարդն աղքատ է, չունի ոչինչ կամ չնչին բան եւ թվում է թե պետք է քիչ երեխաներ ունենա, սակայն այստեղ էլ այդպես չէ: Հակառակ ավասված մեկ-երկու երեխային, այստեղ էլ հինգ-վեցն են եւ ավելին (օրինակ Աֆղանստանում՝ 7,08, Պակիստանում՝ 7,03, Քենիայում՝ 8,00՝ ամենաբարձրն աշխարհում, Ռուանդայում՝ 7,31, Տանզանիայում՝ 7,10 եւ այլն:

Եվրոպայում մեծ տոկոս է կազմում արտամուսնական կապերից ծնված երեխաների թիվը, օրինակ, Նորվեգիայում ծնված երեխաներից այդպիսիք են 25,8 տոկոսը, նախկին ԳԴՀ-ում 33,6, Դանիայում 41,9, Շվեդիայում 46,4, Իսլանդիայում 46,5 տոկոսը (ամենաբարձրն աշխարհում):

Բնակչության թիվը Եվրոպայում ցավոք երկար ժամանակ կնվազի (շատ դանդաղ աճելուց հետո) մինչեւ մի որոշ մակարդակ եւ կսկսվի արդեն կայունացման ընթացքը: Տեղին է նշել, որ հավանաբար այս նույն ճանապարհով կանցնեն բոլոր մնացած երկրները, թեկուզեւ մեկը շուտ, մյուսը՝ ուշ, նույնիսկ մի քանի տասնամյակ հետո:

Բնակչության վերարտադրության վրա (վերարտադրությունը ծնվածների եւ մահացածների թվի տարբերությունն է) մեծ ազդեցություն է թողնում նաեւ արտագաղթը: 15-րդ դարի վերջից, երբ հայտնագործվեց Ամերիկան, մեծ հոսք է սկսվել դեպի Նոր աշխարհ: Ավելի ուշ՝ 18-20-րդ դարերում այն հասավ իր գագաթնակետին եւ այսօր դեպի Ամերիկա, Ավստրալիա արտագաղթվածների թիվը հաշվվում է մի քանի տասնյակ միլիոններով: Այսօր էլ մեծ չափով շարունակվում է այդ արտագաղթը: Մեկնում են հիմնականում երիտասարդները, դեպի ԱՄՆ, Կանադա, Ավստրալիա, Նոր Զելանդիա, ՀԱՀ, Իսրայել: Այդ երկրներում վերարտադրությունը համեմատաբար բարձր է եւ կազմում է 7-10 տոկոս: Այս երկրներում նաեւ ընտանիքի ամուր լինելը, շատ երեխաներ ունենալը խրախուսվում է կառավարությունների կողմից: Սրան օգնում է նաեւ երկրի սահմանադրությունը: Իսրայելում, որտեղ բնակչության բնական աճը 14,1 տոկոս է, պետության կողմից տարվում է այնպիսի ժողովրդագրական քաղաքականություն, որն ուղղված է էլ ավելի շատ երեխաներ ունենալուն:

Եվրոպայում ծնելիության բարձրացման համար օգտագործում են բազմաթիվ միջոցներ, որոնցից է օրինակ դրամական նպաստը: Շատ երկրներում տարվում է այսպես կոչված «չխառնվող» քաղաքականություն: Տրված քարտեզից երեւում են ժողովրդագրական քաղաքականության արդյունքներն ըստ այդ երկրների կառավարությունների գնահատման (ցույց է տրված միայն Արեւմտյան Եվրոպան):

Հեռու չէ արդեն 21-րդ դարը: Ըստ ՄԱԿ-ի կանխագուշակումների, 22-րդ դարում արդեն ամբողջ աշխարհում կլինի կայունացման ընթացք, որը փաստորեն նշանակում է բնակչության աճի դադարում աշխարհի ծավալով: Եւ այսօր պետք է կանխվեն որոշ չափով Աֆրիկայի, Լատինական Ամերիկայի, Ասիայի որոշ երկրների բնակչության բնական աճի տեմպերը, որպեսզի հետագայում էլ մարդկությունը չկանգնի մեկ ուրիշ՝ գերբնակեցվածության խնդրի առաջ: Ճիշտ է, ներկայումս երկիր մոլորակը դեռ քիչ է յուրացված եւ բնակչության խտությունն էլ այնքան էլ մեծ չէ՝ 10 մարդուց մի փոքր ավելի 1 քառ. կմ-ի վրա, սակայն տեմպերի պահպանման դեպքում մարդկության գոյատեւման համար մեծ խնդիրներ կառաջանան: Ուստի այս երկրներում չպետք է թույլատրվի զոնե աճի բարձրացումը: Սակայն բնության օրենքներն անողոքելի են: Եւ առաջանում են երկու հակադիր բեւեռները Եվրոպան (գումարած Ճապոնիան, ԱՄՆ, Կանադան, Ավստրալիան, Նոր Զելանդիան) եւ մնացած երկրները:

«Հին աշխարհը» ծերանում է...

ՍԵՐՈԲ ՍՈՒՋՅԱՆ
ԵՊՀ, աշխարհագրական ֆակուլտետ, 2-րդ կուրս

Արեւմտյան Եվրոպայի ժողովրդագրական քաղաքականության քարտեզը

- Ծնելիության բարձրացմանն ուղղված քաղաքականություն (Բուլղարիա, Հունաստան, Ռումինիա, Հունգարիա, Ֆրանսիա, Լյուքսեմբուրգ, Լիխտենշտեյն, Մոնակո)
- Ծնելիության տեմպերը պահպանելու քաղաքականություն (Լեհաստան, Չեխոսլովակիա, Հարավսլավիա, Ալբանիա, Բելգիա, Իռլանդիա)
- Չեզոք, չխառնվող երկրներ (Ֆինլանդիա, Շվեդիա, Նորվեգիա, Իսլանդիա, Գերմանիա, Մեծ Բրիտանիա, Ավստրիա, Շվեյցարիա, Իտալիա, Իսպանիա, Պորտուգալիա, Հոլանդիա, Մալթա, Դանիա, Վատիկան)

Լուրերի Հոսք

Զորքերը Գերմանիայից կհանվեն ժամկետից շուտ

Նախկին խորհրդային զորքերը Գերմանիայից դուրս կբերվեն ժամկետից շուտ՝ մինչեւ 1994 թ. օգոստոսի 31-ը: Այդ մասին հաղորդվել է չորեքշաբթի օրը Կրեմլում Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինի եւ ԳՖՀ-ի ֆեդերալ կանցլեր Հելմուտ Քոլի մամուլի ասուլիսում: Երկու երկրների ղեկավարները հայտնել են, որ ստորագրված ութ գլխավոր փաստաթղթերի մեջ կան նաեւ ակտեր, որոնք երաշխավորում են նախկին խորհրդային զորքերի ունեցվածքին առնչվող վիճելի հարցերի կարգավորումը: Գերմանական կողմը մոտ 550 մլն մարկ է հատկացնում Գերմանիայից մեկնող սպաներին եւ նրանց ընտանիքներին Ռուսաստանի տարածքում տեղավորելու համար: Մեկ միլիարդ մարկ է տրամադրվում նացիստական հանցագործությունների զոհերին: Հելմուտ Քոլը խոստացել է աջակցել Ռուսաստանին, որպեսզի փարիզյան ակումբի շրջանակներում գտնվի նրա արտաքին պարտքերի հարցի այնպիսի լուծում, որը «հաշվի կառնի Ռուսաստանի ներկայիս ծանր վիճակը»:

Վիետնամ-Մ. Նահանգներ. Սառույցը հալվում է

Վիետնամն ամերիկյան կողմին վերադարձրեց ամերիկացի 20 գերի զինվորների աճյուններն ու անձնական իրերը, ինչպես նաեւ վիետնամյան պատերազմի ընթացքում անհետ կորած ամերիկացիների մասին տեղեկություններ, գոհացնելով Վաշինգտոնի ցանկությունը: Այդ վերաբերմունքը գոհունակությամբ դիմավորվեց Բուշի վարչության կողմից, որ երեկ որոշեց հեշտացնել բնական դարձնել իր հարաբերությունները Հանոյի հետ, կախված այն բանից, թե վերջինս հետագայում ինչքան նոր տվյալներ կհաղորդի գերիների մասին:

Տեղի կունենա Կովկասի կոնֆլիկտներին նվիրված խորհրդաժողով

Չորեքշաբթի օրը Մոսկվայում ավարտված Հյուսիսային Կովկասի ժողովուրդների Համաժողովության գործկոմի նիստում որոշում է ընդունվել ազգամիջյան կոնֆլիկտներին նվիրված խորհրդաժողովի նախապատրաստման մասին, որին մասնակցելու են Հյուսիսային Կովկասի կուսակցությունների եւ հասարակական շարժումների ներկայացուցիչները: Նախատեսվում է խորհրդաժողովն անցկացնել հունվարին Հյուսիսային Կովկասի հանրապետություններից մեկում: Համաժողովության գործկոմը նաեւ պաշտպանություն է հայտնել Հյուսիսային Օսիայի եւ Ինգուշիայի տարածում ուինգուշական հակամարտության կարգավորման ժամանակավոր վարչակազմի գործունեությանը: Շրջանային տնտեսական քաղաքականության վերաբերյալ ընդունված բանաձեւում խոսվում է այն մասին, որ հարկավոր է մշակել եւ իրականացնել «Հյուսիսային Կովկասի տնտեսական ու սոցիալական զարգացման միասնական համալիր ծրագիր եւ ստեղծել միջշրջանային կառավարման մարմին, որը կկարողանա իրականացնել ծրագրի մշակումն ու կատարումը»:

Համագործակցության միջխորհրդարանական ժողովը կհավաքվի դեկտեմբերի 28-29-ը Սանկտ-Պետերբուրգում

Համագործակցության երկրների միջխորհրդարանական ժողովի երկրորդ նիստը դեկտեմբերի 24-25-ից հետաձգվել է 28-29-ը: Այն, ինչպես ենթադրվում է, կկայանա Սանկտ-Պետերբուրգում: Ժողովի անցկացման նոր ժամկետը հաստատվել է Ռուսաստանի ԳԽ նախագահության նիստում: Ժողովի օրակարգում ենթադրվում է քննարկել Ռուսաստանի սահմանադրական բարեփոխման, ԱՊՀ երկրների ազգային օրենսդրությունների մերձեցման, ԱՊՀ քաղաքացիության սկզբունքների կարգավորման, Աֆղանստանում եւ այլ թեժ կետերում զինվորական ծառայություն անցածների սոցիալական երաշխիքների հարցերը:

digitised by A.R.A.R.@

Լուրեր-Հաղ

Պավել Գրաչով. «Նախագահը հավանություն տվեց իմ ելույթին

Պաշտոնակցային Ռուսաստանի պաշտպանության նախարար Պավել Գրաչովը չորեքշաբթի օրը լրագրողների հետ կայացած հանդիպման ժամանակ հայտնեց, որ ժողովրդական պատգամավորների 7-րդ համագումարում իր ելույթը «հավանությամբ է ընկալվել նախագահի կողմից»: Պատասխանելով Չինաստան մեկնող Ռուսաստանի պատվիրակության կազմում պաշտպանության նախարարության ներկայացուցիչների բացակայության վերաբերյալ «ԻՖ»-ի հարցին, նախարարը պարզաբանեց, որ «ռազմական հարցերն այնտեղ քննարկվելու են ընդհանուր ծեւով, իսկ ռազմական խնդիրների կոնկրետ լուծումը ենթադրվում է գտնել եկող տարվա առաջին եռամսյակում Ռուսաստանի պաշտպանության նախարարի Չինաստան կատարելիք այցի ժամանակ»: Գրաչովի խոսքերով, Չինաստանում հիմնական հարցերից մեկը կդառնա սահմանների հարցը, ուստի եւ պատվիրակության կազմի մեջ է Ռուսաստանի անվտանգության նախարար Վիկտոր Բարաննիկովը: Անդրադառնալով դեկտեմբերի 14-ի երեկոյան Վրաստանում խփված ռուսական ուղղաթիռի հետ կապված ողբերգությանը, պաշտպանության նախարարը նշեց, որ չի կասկածում, որ դա արել են վրացական ռազմական կազմավորումները:

Ռուսաստանի խորհրդարանը կքննարկի Կոզիրեւի ելույթը Ստոկհոլմում

Դեկտեմբերի 16-ի երեկոյան փակ նիստում Ռուսաստանի խորհրդարանն առաջին ընթերցմամբ ընդունեց կառավարական կապի եւ լրատվության ֆեդերալ գործակալության մասին օրենքը: Ինչպես «ԻՖ»-ի թղթակցին հաղորդեց Գերագույն խորհրդի միջազգային գործերի եւ արտաքին տնտեսական կապերի կոմիտեի նախագահի տեղակալ Սերգեյ Միխայլովը, խորհրդարանի հանձնարարությամբ նստաշրջանի քննարկմանը պետք է առաջարկվի Հարավսլավիայի իրադարձությունների վերաբերյալ Պաշտոնակցային Ռուսաստանի վերաբերմունքի մասին որոշման նախագիծը: Միխայլովը նշեց նաեւ, որ այդ կոմիտեին հանձնարարվել է Գերագույն խորհրդի համար տեղեկություն նախապատրաստել արտգործնախարար Անդրեյ Կոզիրեւի ելույթների վերաբերյալ, որոնցով նա հանդես եկավ Ստոկհոլմում կայացած ԵԱՀԽ-ի նստաշրջանում:

Նուրսուլթան Նազարբաեւը լավատեսորեն է նայում Համագործակցության ապագային

Ղազախստանի նախագահ Նուրսուլթան Նազարբաեւը հանդես եկավ ԱՊՀ անդամների փոխադարձ մերձեցման, նրանց փաղաքականության եւ տնտեսական գործընթացների համակարգման կողմ, ինչը կնպաստի իսկական պետական անկախության կառուցմանը Համագործակցության յուրաքանչյուր երկրում: Ելույթ ունենալով դեկտեմբերի 16-ին «Օստանկինո» հեռուստաալիքով Ղազախստանի անկախության առաջին տարելիցի կապակցությամբ, նա նշեց, որ պետական անկախության հիմքը տնտեսական անկախությունն է, իսկ ԱՊՀ երկրները «դեռ հեռու են» տնտեսապես անկախ լինելուց: Ն. Նազարբաեւը հայտարարեց, որ դժվար կացության մեջ գտնվող Համագործակցության անդամները ներկա պահին ի վիճակի չեն պայմանավորվել միասնական բանկային համակարգի ստեղծման, ռուբլու գոտու եւ ԱՊՀ կանոնադրության մասին: Նախագահի խոսքերով, Մինսկում կայանալիք ԱՊՀ հերթական գագաթաժողովից առաջ «մեծ վիճաբանություն է գնում, հաղորդում են, որ Ուկրաինան, Մոլդովան եւ այլ պետություններ չեն համաձայնվում, ուրեմն չկա այն ԱՊՀ-ը, որը ստեղծվել էր անցյալ տարի», գտնում է Ն. Նազարբաեւը: Դրա հետ մեկտեղ նա կոչ արեց «լավատեսությամբ նայել» Համագործակցության հեռանկարներին:

Մշակույթ

Ծանոթացեք՝ Գեւորգ Բուդաղյանն է

Խոսքը Գեւորգ կրտսերի մասին է: Իսկ ավագը նրա պապ Գեւորգ Բուդաղյանն է (1899-1978), հայտնի դիրիժոր, Հայկական օպերայի ու բալետի թատրոնի հիմնադիրներից մեկը, Ալեքսանդր Սպենդիարյանի ստեղծագործությունների լիակատար ձողովածուի խմբագիրը, Երեւանի կոնսերվատորիայի պրոֆեսոր եւ պրոֆեսոր, որի մոտ մեզանից շատերն են նվագախմբային հիմնավոր գիտելիքներ ստացել:

Երիտասարդ ջութակահար Գեւորգ Բուդաղյանն ընդամենը 17 տարեկան է, սակայն նա արդեն Երեւանի կոնսերվատորիայի առաջին կուրսի, առաջատար պրոֆեսոր Վիլլի Մոկացյանի դասարանի ուսանող է: Պ. Չայկովսկու անվան երաժշտական դպրոցը նա ավարտեց ժամկետից շուտ, էքստեռն կարգով: Սովորել է Պյոտր Հայկազյանի մոտ, որը եւ ղեկավարել է նրա առաջին (13 տարեկանից) ելույթները նվագախմբի հետ, պատրաստել է ջութակի համար մի քանի կոնցերտների համերգացանկը: Բացի մենակատարումներից, Գեւորգը նվագում է նաեւ «Սերենադ» կամերային նվագախմբում (դիրիժոր՝ Է. Թոփչյան), որն արդեն եղել է Ֆրանսիայում:

Իմանալով Բուդաղյանի հաջողությունների մասին, նրա ելույթին (13 դեկտեմբերի, «Արամ Խաչատրյան» մեծ համերգասրահ) գնացի որոշ թերահավատությամբ. ի՞նչ բան կարող են ասել մի տղայի մասին, որի ընտանիքում բոլորը երաժիշտներ են: Սակայն հիասթափություն չապրեցի, ընդհակառակը, նոր, հրաշալի օծյալի հետ ծանոթության առիթ վերադարձա բարձր տրամադրությամբ: Նա Մաքս Բրուխի ջութակի եւ նվագախմբի համար թիվ 1 սոլ մինոր կոնցերտի մենակատարն էր: Գերմանական ռոմանտիկի հանրահայտ կոնցերտը հասուկ դժվարություններ է հարուցում կատարողների համար, քանի որ այստեղ կոմպոզիտորը ոչ ավանդական ձեւով է լուծել եւ կոնցերտի ժանրը (կոնցերտի վրա պոեմի, ռապսոդիայի բնույթի գերակշռությունը), եւ դրա ձեւն ընդհանրապես («Պրելյուդիա» ստեղծագործության առաջին մասն անմիջականորեն համադրվում է երկրորդ դանդաղ մասի հետ, դրանով իսկ ստեղծագործական շարքը դարձնելով ոչ թե եռամաս, այլ ավելի շուտ՝ երկմաս):

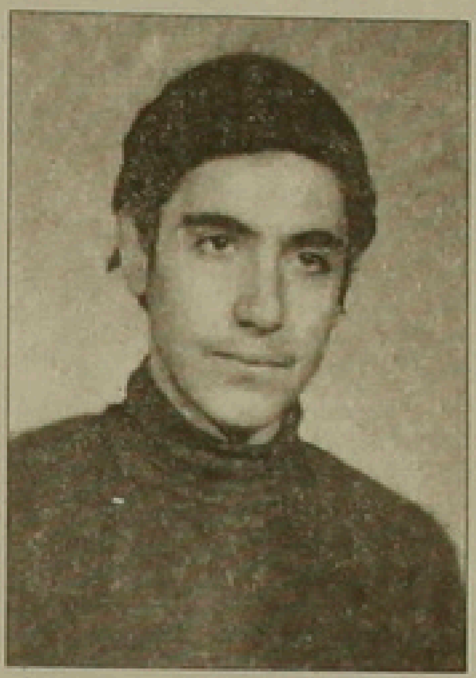

Բացի դրանից, 1868 թվականին, Բրամսի ու Չայկովսկու հանրահայտ կոնցերտներից 10 տարի առաջ գրված կոնցերտը կանխագուշակել է նրանց շատ գաղափարներ: Եւ կատարողի համար էլ ոճի անհատականության «ոսկե միջինը» գտնելը նույնպես յուրօրինակ խնդիր է: Գեւորգ Բուդաղյանն այն լուծել է իր օժտված երաժշտական կերպվածքով եւ, իհարկե, պատանեկան ընկալումով: Նա Բրուխի երաժշտությունը հաղորդեց դրա էլեգիական գեղեցկությամբ եւ հոգեկան ազդակների անմիջականությամբ: Լիրիկական արտահայտման մաքրությունը՝ ահա թե ինչն էր բնորոշ այդ ստեղծագործության կատարմանը: Յուրաքանչյուր հնչյունի արտաբերման վերաբերյալ հոգատարությունը, խնամքով հղկումը, հնչերանգների հարստացումն ու կապն այլ հնչյունների հետ՝ այս, սովորաբար հասուն երաժշտին հատուկ հատկանիշները երիտասարդ Գեւորգն արդեն ունի: Դրանք նրա ապագա աճի հիմնաքարերն են: Ց.-Ս. Բախի Սարաբանդայի ջութակի համար առաջին Պարտիտայի կատարումը նույնպես հաստատում է դա:

Հատկանշական է, որ Գեւորգը բեմի վրա չի ցփորվում եւ հավանաբար այն պատճառով, որ տարված է միայն երաժշտությամբ: Լավ հավելելով իր ուժերը, օգտագործելով ներքին հնարավորությունները, նա տեսնում է վերջնական նպատակը: Բրուխի կոնցերտի տեխնիկապես առավել բարդ ավարտի կատարումից հետո էլ չէր զգացվում Գեւորգի հոգնածությունը կամ ներշնչման նվազումը: Նույնիսկ թվում էր հակառակը. Գեւորգը պատկանում է այն տեսակին, որը սիրում է բեմը, հասարակությունը եւ դա խթանում է նրա ստեղծագործական վիճակը: Այդ պատճառով էլ եթե առաջին երկու մասերում ջութակահարի ամբողջական չափազանց համեստ էր դիրիժորի ցուցաբերած նվագախմբային հզորության համեմատ, ապա կոնցերտի ավարտին նրա կատարողական թափն ի հայտ եկավ նոր լույսի ներքո՝ որպես մենակատար-ղեկավար:

Երեւանի սիմֆոնիկ նվագախումբն այդ օրը ղեկավարում էր դերիժոր Ռոբերտ Միլենյանը: Թեեւ Միլենյանը հիմնական երաժշտական կրթությունն ստացել է իբրեւ խմբավար, նա 1991-ին Երեւանի կոնսերվատորիան ավարտել է նաեւ որպես սիմֆոնիկ դիրիժոր: Անշուշտ, խմբավարի ձեռքի տեխնիկայի կնիքը Միլենյանի մոտ պահպանվել է նաեւ նվագախմբի ղեկավարման համար: Այդուհանդերձ, ակնհայտ են նաեւ նրա արժանիքները՝ լավ լսողություն, ձեռքի ճկունություն, ներքին հավաքվածություն, զարգացման շարժող ոլորտի պահպանումը, վերջապես, կոլեկտիվն իր ետեւից տանելու կարողություն: Ճիշտ է, դիրիժորն առայժմ միշտ չէ, որ ղեկավարում է սեփական զգացական թռիչքները, ինչպես դա նկատվեց Բրուխի կատարման ժամանակ, որտեղ նվագախումբը բառացիորեն ճնշում էր մենակատարին: Ժ. Բիզեի «Կարմեն» օպերայի նախաբանի «Բիս»-երի ներքո կատարումն էլ շուտ հիասթափեցրեց:

Դրա փոխարեն Լ. Բեթհովենի թիվ 1 դո մաժոր սիմֆոնիան եւ դրա նախերգանք «Էգմոնտը» Միլենյանին երեւակեցին լավ կողմերով, որպես հեռանկար խոստացող դիրիժորի:

Բեթհովենի համերգը բացած սիմֆոնիան ղեկավարվեց վստահ եւ բավական երաժշտական (հատկապես առաջին երեք մասերը, սակայն, ցավոք, ոչ ավարտը, որտեղ տեմպի դանդաղության պատճառով կորցվեց անհրաժեշտ կերպարայնությունը): Միլենյանի ղեկավարած նվագախմբի գագաթնակետը եղավ «Էգմոնտի» կատարումը: Նա այստեղ հետեւողականորեն դրսեւորեց զարգացման դրամատուրգիական եւ զուտ երաժշտական բոլոր գծերը՝ դրանք միավորելով հանդիսավոր եզրափակման ապոթեոզի մեջ:

ՍՎԵՏԼԱՆԱ ՍԱՐԳՍՅԱՆ
երաժշտագետ

ԱԶԳ - ՄԱՐԶԱԿԱՆ

ՖԻՇԵՐԻ ՀԵՏ ՉԵՍ ՏԽՐԻ

Ամերիկյան կառավարության ներկայացուցիչները չեն մոռացել, թե ինչպես է Բոբի Ֆիշերը թքել իրենց այն նամակի վրա, որտեղ զգուշացվում էր չխախտել ՄԱԿ-ի պատժամիջոցները Սերբիայի եւ Չեռնոգորիայի նկատմամբ եւ չհակադրվել ամերիկյան ադմինիստրացիային, որը պաշտոնապես պաշտպանում է Հարավսլավիայի նկատմամբ բոյկոտը: Այսպես թե այնպես, Ֆիշերը Սպասկու հետ խաղաց Սան Ստեֆանո կղզում եւ Բելգրադում, ստացավ 3 միլիոն դոլլարից ավելի հոնորար եւ չի շտապում վերադառնալ Փասադենայում գտնվող իր փոքրիկ բնակարանը: Եւ հավանաբար անչափ ուշ կվերադառնա, քանի որ իր դեմ դատական գործ է հարուցվել մի հոդվածով, որը սպառնում է 10 տարվա ազատազրկմամբ, 250 հազար դոլլար տուգանքով եւ Սպասկու հետ մրցամարտում վաստակած հոնորարի լրիվ առգրավումով: Իր հերթին հարավսլավացի գործարար Եզդիմիր Վասիլեւիչը, որի անակնկալ մրցամարտ կազմակերպելու ջանքերը գնահատվեցին Լեոնարդո Չեսի անվան միջազգային մրցանակով, հայտարարել է, որ Բելգրադի հյուրանոցներից մեկում բնակվող Ֆիշերն իրեն զերազանց է զգում:

Բոբին նամակ է ստացել նաեւ Ջորջ Բուշից, որում նա ներողություն է հայտնում իր վարչակարգի կողմից Ֆիշերի հասցեին նախկին սուր խոսքերի համար: Մի խոսքով, ԱՄՆ-ում էլ նախագահը ենթադրում է, իսկ պաշտոնյան տնօրինում:

Ի դեպ, Եզդիմիր Վասիլեւիչը մի քանի միլիոն ծախսելով Ֆիշերի համար, այնպես է բարձրացրել իր ոչ թե շախմատային, այլ քաղաքացիական օբյեկտը, որ հիմա նոր ընտրություններում Սերբիայի նախագահի իր թեկնածությունն է առաջադրել:

Իսկ Ֆիշերը, նախագահի թեկնածուի խոսքերի համաձայն, հունվարի վերջերին կմրցի շախմատային պատանի աստղ՝ Յուդիթ Պոլգարի հետ նրա հայրենիքում՝ Հունգարիայում: Մարտ ամսին Ֆիշերը եւս մեկ մրցամարտ կանցկացնի, այս անգամ հարավսլավացի հանրահայտ գրոսմայստեր Լյուբոմիր Լյուբոյեւիչի հետ, որի մեկնարկը կլինի Բելգրադում, իսկ վերջնագիծը Իսպանիայում: ■

«Իզվեստիա»-ի մրցանակի համար

Սանկտ-Պետերբուրգում տեղի ունեցան այս թերթի մրցանակների համար տափօղակով հոկեյի միջազգային ավանդական մրցաշարի առաջին հանդիպումները: Ռուսաստանի օլիմպիական հավաքականը հեշտությամբ հաղթեց Գերմանիայի հավաքականին՝ 8:1: Շվեդիայի ընտրանին համառ պայքարում 3:2 հաշվով առավելության հասավ Ֆինլանդիայի հավաքականի նկատմամբ:

Մոսկովյան խմբում Ռուսաստանի հավաքականը 4:1 հաշվով հաղթեց Շվեյցարիայի թիմին: Կանադայի եւ Չեխո-Սլովակիայի հավաքականների մրցավեճում ավարտվեց ոչ-ոքի՝ 4:4: ■

Կուրյեն եւ Սելեշը լավագույնն են

Թենիսի միջազգային ֆեդերացիան ինչպես միշտ նստաշրջանի վերջում նշեց մենախաղերի առաջատարներին: Տղամարդկանց մեջ այդ պատվին առաջին անգամ արժանացավ ամերիկացի Ջիմ Կուրյեն, իսկ կանանց մեջ երկրորդ անգամ լավագույնը ճանաչվեց հարավսլավացի Մոնիկա Սելեշը:

Ջիմ Կուրյեն մրցաշրջանի ընթացքում 4 կարեւոր մրցաշարերից հաղթել է երկուսում՝ Ավստրալիայի եւ Ֆրանսիայի բաց առաջնություններում, ինչպես նաեւ ԱՄՆ-ի հավաքականի կազմում նվաճել է Դեւիսի գավաթը: Մոնիկա Սելեշը լավագույնն էր միջազգային երեք խոշոր մրցաշարերում՝ Ավստրալիայի, Ֆրանսիայի եւ ԱՄՆ-ի առաջնություններում: ■

Հոլանդացիները շտկում են մրցաշարային վիճակը

Եվրոպական խմբերում տեղի ունեցան ֆուտբոլի աշխարհի առաջնության հերթական ընտրական հանդիպումները: 2-րդ խմբում ընդգրկված Հոլանդիայի հավաքականը, որը 1-ին տուրում անսպասելիորեն 1:2 հաշվով զիջելով Նորվեգիայի թիմին, զգալիորեն բարդացրել էր եզրափակիչի ուղեգրին տիրելու խնդիրը, այս անգամ Ստամբուլում 3:1 հաշվով հաղթեց Թուրքիայի հավաքականին եւ որոշակիորեն բարելավեց իր դիրքերը: Հիշեցնենք, որ 2-րդ խմբում ընդգրկված են նաեւ Անգլիայի, Լեհաստանի եւ Սան-Մարինոյի հավաքականները:

Առայժմ առաջատարը Նորվեգիայի հավաքականն է, որը 8 հնարավորից վաստակել է 7 միավոր, ընդ որում Լոնդոնում ոչ-ոքի է խաղացել Անգլիայի հավաքականի հետ:

3-րդ խմբում իսպանացիները սեփական հարկի տակ 5:0 հաշվով հաղթեցին Լատվիայի թիմին: ■

Կարպովը զայրացավ

Մի քանի մրցաշարերում անհաջող ելույթներից հետո, որը հատուկ չէր Անատոլի Կարպովին, աշխարհի նախկին չեմպիոնը ամենայն լրջությամբ է խաղում գերմանական Բադեն-Բադեն քաղաքում տեղի ունեցող միջազգային մրցաշարում: 10 տուրից հետո նա վաստակել է 8,5 միավոր եւ 1,5 միավորով առաջ է անցել 2-րդ տեղը զբաղեցնող Քրիստոֆեր Լյուցից (Գերմանիա): 8-րդ տուրից անավարտ մնացած պարտիայում Կարպովը հաղթեց ֆրանսիացի գրոսմայստեր Լոտյեին, իսկ 10-րդում առավելության հասավ գերմանացի Ռայներ Կնաակի նկատմամբ: Գրոսմայստեր Արթուր Յուսուպովը հիմա զբաղեցնում է 3-րդ դիրքը: Նա ունի 6,5 միավոր եւ մեկ անավարտ հանդիպում: ■

Եվրոպայի առաջնության պարտիաներից

Ս. Լպուտյան - Հ. Օլաֆսոն (Հայաստան) (Իսլանդիա)

Նոր հնդկական պաշտպանություն

1. d4 ձf6 2. ձf3 e6 3. c4 b6 4. g3 փa6 5. Թc2 c5 6. փg2 ձc6 7. dc bc 8. 0-0 փe7 9. նd1 0-0 10. փf4 Թb6 11. b3 d5 12. ձc3 ձb4 13. Թb2 dc 14. ձe5 ձbd5 15. ձa4 Թc7 16. bc նab8 17. Թc2 ձ:f4 18. gf փd6 19. ձc6 փ:f4 20. h3 փb7 21. ձ:b8 փe3 22. Թb3 ձg4 23. Թ:b7 Թh2+ 24. Աf1 ձ:f2 25. Թf3 ձ:d1 26. Աe1 նd8

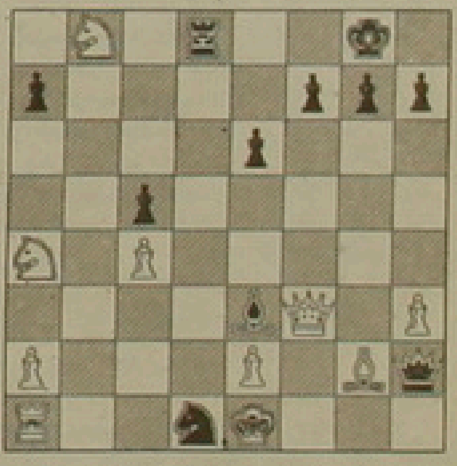

27. ձd7 փf2+ 28. Ա:d1 Թg1+ 29. Աc2 Թ:a1 30. Թ:f2 ն:d7 31. ձc3 նd4 32. Թg3 h6 33. փe4 ն:e4 34. ձ:e4 Թ:a2+ 35. Աd3 Թb1+ 36. Աe3 Թc1+ 37. Աf2 f5 38. ձf6+ Աf7 39. ձd7 f4 40. Թd3 Թh1 41. ձe5+ Աg8 42. ձg4 h5 43. Թd8+ Աh7 44. Թh4 Թe4 45. Թ:h5, սեւերը հանձնվեցին: Գ.Հ.

Բաժինը վարում է ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆԸ

Դեկտեմբերի 16-ին Թբիլիսիի «Մետեխի» հյուրանոցում իր աշխատանքներն սկսեց Կարմիր խաչի եւ Կարմիր կիսալուսնի Կովկասյան տարածաշրջանային խորհրդաժողովը: Նկարում՝ ընկերությունների նախագահներ Օ. Սիդորովը (ՌԴ), Ա. Ահմեդովը (Ադրբեջան), Ն. Ցխոցիշվիլին (Վրաստան) եւ Ա. Սարգսյանը (Հայաստան):

Մոսկվա

Կասեցվել է կեղծ դոլլարների տարածումը

Դաշնակցային Ռուսաստանի անվտանգության նախարարության Մոսկվայի եւ մարզի վարչության աշխատակիցները դեկտեմբերի առաջին կեսին կասեցրել են միջազգային հանցագործ խմբի գործունեությունը, որը մտադիր էր ներքին շուկա բաց թողնել ավելի քան 1 միլիոն բարձր որակի կեղծ դոլլար: Ինչպես ասվում է երեկ հրապարակված նախարարության հաղորդագրության մեջ, հանցագործները ձերբակալվել են հանցանքի վայրում: Նրանք նախատեսում էին շրջանառության մեջ մտցնել ընդամենը 11 միլիոն կեղծ դոլլար:

Բրիֆինգում հաղորդվեց նաեւ, որ Մոսկվայի օդանավակայաններում «Պատնեշ» գործողության անցկացման ընթացքում նախարարության աշխատակիցներն առգրավել են 14,5 միլիոն ռուբլու ոսկի պարունակող ռադիոմասեր, որոնք պետք է առաքվեին Հայաստան հետագա վերամշակման համար: Առգրավվել են նաեւ 1,5 կգ հարստացված ուրան, որը կողոպտվել էր Պոդոլսկ քաղաքում գտնվող ձեռնարկությունից, արտասահմանում վաճառելու նպատակով:

Գուդաուտա

Զոհվածները կթաղվեն եղբայրական գերեզմանում

Այսօր Գուդաուտայի կենտրոնական այգում տեղի կունենա դեկտեմբերի 14-ին Տղվարչելի քաղաքի մոտակայքում աղետի ենթարկված ուղղաթիռում զոհվածների հուղարկավորությունը: Ինչպես հաղորդեց «ԻՖ»-ի թղթակիցը, բոլոր՝ 56 զոհվածների դիակները կթաղվեն եղբայրական գերեզմանում: Փորձագետները չկարողացան ճանաչել դիակները, բացառությամբ մեկ 5 տարեկան աղջկա:

Աբխազիայի հրամանատարության եւ Ռուսաստանի պաշտպանության նախարարության տեղեկություններով ուղղաթիռը խփվել է վրաց զինված կազմավորումների կողմից «երկիր–օդ» հրթիռով: Իսկ պաշտոնական Թբիլիսին պատասխանատվությունը գցել է աբխազների վրա: Թբիլիսիին ենթարկվող Աբխազիայի դատախազությունը հայտարարեց, որ ուղղաթիռի անկման պատճառը կարող էր լինել գերբեռնվածությունը:

Վրաստանի պաշտպանության նախարարության հաղորդագրության համաձայն, աբխազները բարձրախոսներից մեկ ժամ հայտարարում էին, որ դեկտեմբերի 17-ին կսկսվի Սուխումի գրոհը:

ԱՐՄԵՆՍԵՖ

«ԱՐՄԵՆՍԵՖ» ընկերությունը առաջարկում է «Коммерсантъ» եւ «Финансовые и деловые новости» պարբերականների բաժանորդագրություն:

Եթե Դուք խնկատես գործարար մարդ եք եւ Ձեր ձեռնարկությունը նպատակադրվել է երկարատեւ ու արդյունավետ գործունեության, ապա Ձեզ պարզապես անհրաժեշտ են «Коммерсантъ»-ում եւ «Финансовые и деловые новости»-ում տպագրվող տնտեսական կանխագուշակումները, ամենաթարմ նորությունները, նոր մտահղացումները եւ բազմաթիվ այլ օգտակար տեղեկությունները:

Մենք երաշխավորում ենք այդ անհրաժեշտ ինֆորմացիայի առկայությունը Ձեր աշխատանքային սեղանի վրա:

Մեր հաշվարկային հաշվին փոխանցելով ընդամենը 2980 ռուբլի եւ մեզ տեղեկացնելով, Դուք ամբողջ մեկ տարի ժամանակին եւ անխափան կստանաք «Коммерсантъ» եւ «Финансовые и деловые новости»:

Սկսէք Նոր տարվա առաջին աշխատանքային օրը վստահելի տեղեկություններ կարդալով:

Մեր իրավաբանական հասցեն՝
Երեւան, «Երեբունի-2» հյուրանոց, 314 սենյակ, «ԱՐՄԵՆՍԵՖ» ՍՊԸ
հ/հ 467114 ՀԿԱԲԲ «Տաքեւ» բաժանմունք
թղթ./հ. 300166209 կոդ 370101302: Հեռ. 56.34.43, ֆաքս 53.29.69: ժամը 10:00-ից մինչեւ 12:00:
P.S. Եթե Դուք անծանոթ եք այս պարբերականներին, ապա Ձեզ անհրաժեշտ է զանգահարել եւ Դուք կստանաք առաջին համարը կստանաք առանց բաժանորդագրվելու:

PUBLISET

Մոսկվա-Կիեւ

Հունվարի 1-ից Մոսկվան կվերահսկի ռուս-ուկրաինական սահմանը

Դեկտեմբերի 17-ին Կուրսկի, Բելգորոդի, Վորոնեժի եւ Ռոստովի մարզերով անցնող ռուս-ուկրաինական սահմանի 35 երկաթուղային, ավտոճանապարհային անցակետեր ժամանեցին Ռուսաստանի սահմանապահ զորքերի զինծառայողները սահմանային կետերի ծառայությունը կազմակերպելու համար: Այդ մասին երեկ «ԻՖ»-ին հաղորդեց Դաշնակցային Ռուսաստանի սահմանապահ զորքերի մամուլի ծառայության ներկայացուցիչը: Զինծառայողներն իրենց պարտականություններին կանցնեն 1993 թ. հունվարի 1-ից:

Այդ քայլի գլխավոր նպատակն է, հայտնեց մամուլի ծառայության ներկայացուցիչը, հայտնաբերել երրորդ երկրների քաղաքացիներին, որոնք պետք է անցնեն Ռուսաստանի սահմանը վիզայով կամ այլ կարգով: Նախկին ԽՍՀՄ քաղաքացիները ռուս-ուկրաինական սահմանը կարող են անցնել ինքնության հավաստագրով:

Մամուլի ծառայության ներկայացուցչի խոսքերով, հունվարի 1-ից ամեն պահակակետում վերահսկողությունը կիրականացնեն երկու սպա, մեկ դրոշակակիր եւ 10 զինվոր:

Անկարա

Թուրքիան փոխել է իր դիրքորոշումը

Թուրքական կառավարությունը փոխել է նախկինում ընդունած իր որոշումը Հայաստանին էլեկտրաէներգիա մատակարարելու մասին: Ինչպես հաղորդում են Բաքվից, այդ պատժամիջոցին դիմել է հայկական բանակի կողմից Ադրբեջանի Զանգելանի շրջանի բնակավայրերի գրավման հետ կապված թուրքական կողմի անհանգստությունից:

Բոնն

«Սառեցված» վալյուտան հուլիս 1-ից

Նախկին ԽՍՀՄ ռեզիդենտ-քաղաքացիները եւ Ռուսաստանի իրավաբանական անձերը կստանան իրենց վալյուտան, որը «սառեցվել» էր 1991 թ. վերջին: Ռուսաստանի նախագահի դեկտեմբերի 7-ի հրամանագրի համաձայն, դրանց մարումը կսկսվի 1993 թ. հուլիսի 1-ից:

Թբիլիսի

Մարդասիրական օգնությունը թունավո՞ր

Այս շաբաթ Թբիլիսիի սուր վարակիչ հիվանդանոց տեղափոխվեց 8 երեխա, որոնք թունավորվել էին մարդասիրական օգնության մթերքներից: Մեծամասնությունը տուժել է ֆրանսիական եւ հոլանդական պահածոներից, որոնք Կարմիր խաչի միջոցով ուղարկել էր ֆրանսիական կառավարությունը: Ինչպես հաղորդեց հիվանդանոցի գլխավոր բժիշկը, ստուգումը ցույց տվեց, որ ինչ վերաբերում է նրանց, դրանք նորմալ են: Իսկ երեխաների մի մասը թունավորվել է կաթի փոշուց, որի ժամկետն անցել էր:

Վաճառվում են կահավորված տնակներ: Մակերեսը 30 ք. մ.: Հեռ. 26-34-92

«Արամ Խաչատրյան» Ֆիլհարմոնիկ Համերգասրահ
3-ՐԴ ՀԱՄԵՐԳԱՇՐՋԱՆ
4485-4486 Հայոց Թվական
Համերգաշրջանի հովանավորն է Հայ Բարեգործական Ընդհանուր Միությունը
Երեւանի սիմֆոնիկ նվագախումբ
«Հայաստանի եւ Սփյուռքի դիրիժորներ»
20 դեկտեմբեր
Վոլֆգանգ Ամադեուս Մոցարտ.
Նախերգանք «Առեւանգում հարեմից» օպերայից
Ֆերենց Լիստ.
Կոնցերտ թիվ 1 դաշնամուրի եւ նվագախմբի համար (Արեգ Սարգսյան)
Յոհաննես Բրամս.
Սիմֆոնիա թիվ 2
Դիրիժոր՝ Արա Մարկոսյան
Սկիզբը՝ ժամը 14-ին:
Տոմսերը վաճառվում են «Արամ Խաչատրյան» համերգասրահի տոմսարկղում, ամեն օր, ժամը 11–18-ը:

Բալկաններ

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԸ ՊԵՏՔ Է ՕԳՏԱԳՈՐԾԻ ՎԵՏՈՅԻ ԻՐ ԻՐԱՎՈՒՆՔԸ

Ռուսաստանը պետք է միջոցներ ձեռնարկի ռազմական միջամտությունը եւ նախկին Հարավսլավիայի տարածքում հակամարտության հետագա զարգացումը կանխելու համար եւ անհրաժեշտության դեպքում օգտագործի վետոյի իր իրավունքը, երբ ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդում քննարկության դրվեն այնտեղ ռազմական ուժի օգտագործման որոշման պահանջները: Այդ մասին է նշվում Ռուսաստանի Գերագույն խորհրդի միջազգային գործերի եւ արտաքին տնտեսական կապերի կոմիտեի կողմից ներկայացված որոշման նախագծում:

Փաստաթղթում առաջարկվում է ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդում բարձրացնել «հակամարտությանը մասնակցող բոլոր կողմերի դեմ հավասար պատժամիջոցներ» կիրառելու հարցը եւ «բոլոր չսալ ռազմական մատակարարումների արգելքի վերացումը»: Բոսնիա զենք առաքելու արգելքը վերացնելու պահանջները զգալի աջակցություն են ստացել վերջերս Ստոկհոլմում կայացած ԵԱՀԽ-ի արտգործնախարարների հանդիպմանը, որը հանձնարարել է ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդին քննարկել այդ հարցը:

Մինչդեռ երեկ խորհրդարանում պարզաբանելով արտգործնախարարության դիրքորոշումը, արտգործնախարարի տեղակալ Անատոլի Ադամիշինը հայտարարեց, որ Ռուսաստանը ձգտում է թույլ չտալ, որ հարավսլավական ճգնաժամը վերածվի համաբալկանյան պատերազմի: Նա նշեց, որ արտգործնախարարությունը դեմ է հաշվեկշռված մոտեցման վրա եւ հերքում է միայն սերբերին կոնֆլիկտը շարունակելու մեջ մեղադրելու փորձերը, «չնայած նրանք են կրում պատասխանատվության զգալի մասը»: «Մենք անընդհատ դեմ ենք Սերբիայի դեմ պատժամիջոցները թուլացնելու անհրաժեշտության հարցը, սակայն համաշխարհային հանրությունը տրամադրված է նրա դեմ», ընդգծեց նա:

Խորհրդարանի միջազգային գործերի եւ արտաքին տնտեսական կապերի կոմիտեի նախագահ Եվգենի Համբարձումովը, չհամաձայնվելով հարավսլավական իրավիճակի վերաբերյալ Անդրեյ Կոզիրեւի արտահայտությունների հետ, հայտարարեց, որ «չի հասկանում, թե ինչու Սերբիայի նկատմամբ բարյացակամ վերաբերմունքը պետք է դիտել որպես պահպանողական դիրքորոշում»:

Լուրերի Հոսք

Սիրիան միջնորդում է եգիպտա-իրանական հարաբերություններում

Ինչպես հաղորդում է ՄոնտեԿառլո ռադիոկայանը, Սիրիայի արտգործնախարար Ֆարուք Շարաան Կահիրեում բանակցություններ է վարում Եգիպտոսի արտգործնախարար Ամր Մուսայի հետ եգիպտա-իրանական հարաբերությունները կարգավորելու ուղղությամբ: Արդեն համաձայնություն է ձեռք բերվել դադարեցնելու քարոզչական արշավները միմյանց նկատմամբ, լարվածությունը թուլացնելու նպատակով: Եգիպտոսի արտգործնախարարը բարձր է գնահատել Սիրիայի միջնորդական առաքելությունը եւ ընդգծել, որ մահմեդական եղբայր ժողովուրդները չպետք է տուրք տան անտեղի ու վտանգավոր զգացմունքայնությանը: Կայանը հաղորդում է, որ համաձայնություն է ձեռք բերվել, ըստ որի տեղի կունենան նախնական շփումներ ցածրաստիճան դիվանագիտական խմբերի միջեւ, որոնց հաջողության դեպքում հանդիպումներն իրենց զարգացումը կգտնեն ավելի բարձր մակարդակներում:

Մոլդովայի խորհրդարանը հեռացրեց «անգործ» պատգամավորներին

Մոլդովայի խորհրդարանը չորեքշաբթի օրը պատգամավորական լիազորություններից զրկել է ժողովրդի 10 ընտրյալների, որոնք երկար ժամանակ առանց հարգելի պատճառի չէին մասնակցել խորհրդարանային աշխատանքին: Ինչպես «ԻՖ»-ին հայտնեցին խորհրդարանային աղբյուրները, այդ քայլերի հետեւում թաքնված չեն քաղաքական շարժառիթներ, ընդսմին նշելով, որ հեռացվածների մեջ կան ժողովրդավարներ, ագրարականներ, ցենտրիստներ, Պրիդնեստրովիեի ներկայացուցիչներ: Խորհրդարանն այդպիսի միջոցների է դիմել կարգապահությունը բարձրացնելու նպատակով, քանի որ վերջին ամիսներին իր աշխատանքը փաստորեն շրջափակվում է քվորումի մշտական բացակայության պատճառով:

Ինքնասպանություն Եկատերինբուրգում

Դեկտեմբերի 13-ի վաղ առավոտյան իր տանը ատրճանակով ինքնասպան եղավ մարզի կազմակերպված հանցագործության դեմ պայքարի վարչության պետ միլիցիայի գնդապետ Վլադիմիր Իսերտը: Թե ինչն է ինքնասպանության պատճառը, ցույց կտա ծառայողական հետաքննությունը: Լրագրողների հետ վերջերս կայացած հանդիպման ժամանակ մարզի ներքին գործերի վարչության պետ Դյոմինը բավական բարձր գնահատեց վարչության գործունեությունը, նշելով, որ կառուցվածքն առաջին իսկ օրերից փոխել է հանցավոր աշխարհի դեմ պայքարում ուժերի դասավորությունը:

Բուրբուլիսը ազատվել է իր պաշտոնից

Ռուսաստանի նախագահի մամուլի ծառայությունը հաստատեց, որ Բորիս Ելցինը ազատել է Գենադի Բուրբուլիսին նախագահի խորհրդականների խմբի ղեկավարի պաշտոնից: Այդ մասին հրամանագիրը ստորագրվել է դեկտեմբերի 14-ին:

Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՀԱՄԼԵՏ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ / 581841
Տնօրէն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածքը
«Ազգ» թերթի
Azg
armenian daily
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Թերթի ձեւավորման եւ տառատեսակների հեղինակ ՊԱՎԵԼ ՂԱԼԱՔՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@